

Izdaja odbor za splošne zadeve Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor

Jože Delalut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Frančiška
Korošec, Jože Sater

Odgovorni urednik:

Marjan Kolar

Telefon 86 031, int. 304

Tiska: ČGP Mariborski tisk
Maribor

VOLITVE 74

Proces, ki se je začel pred 23 leti z ustanavljanjem prvih delavskih svetov, se je v naslednjih obdobjih močno razrasel in utrdil ter se naposled z razpravami o novi ustavi spremenil v vseljudo politično gibanje, bo končno s pomladanskimi volitvami položil nove temelje naše samoupravne socialistične družbe. Delovni človek bo v tej družbi resnično sam odločal o pogojih in rezultatih svojega dela. Njegova volja bo vgrajena povsod, od osnovnih celic — TOZD in krajevnih ter interesnih skupnosti — do vrha stavbe naše socialistične samoupravne Jugoslavije.

Delavčevo vplivanje je zagotovljeno z delegatskim sistemom, delegatsko načelo pa je splošno načelo našega družbeno političnega sistema, po katerem bodo tudi skupščine postale neke vrste podaljšek samoupravljanja iz temeljnih samoupravnih skupnosti. Klasičnega odbornika in poslanca bodo zamenjala zastopstva (delegacije) delovnih ljudi, ki bodo temelj in sestavni del skupščin družbeno političnih skupnosti. Prek delegacij in delegatov bodo torej ljudje sodelovali v procesih odločanja.

Nosilca priprav za volitve 74 sta socialistična zveza in sindikat, sodelovale pa bodo tudi druge družbeno politične organizacije. Volilna komisija pri OK SZDL je sestavila temeljit program predvolilne dejavnosti, ki ga tudi izvaja.

Skupaj s komisijami pri KK SZDL je postavila organe, ki bodo skrbeli za volitve v krajevnih skupnostih, in TOZD v sodelovanju z njihovimi izvršilnimi organi. Izdelala je potrebne teze za delo komisij v KS, TOZD ter opredelila njihove pripravljalne in kasnejše naloge.

Volilne komisije v KS in TOZD so bile sestavljene zelo heterogeno in so v njih poleg članov IO SZDL še člani ZMS, sve-

ta KS, društev itn., predvsem pa komunisti in najbolj predani občani. V TOZD so poleg članov sindikata vključeni še vodilni ljudje, člani samoupravnih organov in člani ZMS.

Posebno pomembne so seveda kadrovske priprave na volitve. Od članov volilnih teles se zahteva dobro poznavanje ustavnih dokumentov, vloge SZDL, sindikata in ZKS pri volitvah, zavest o pomembnosti obdobja, v katerem živimo, sodoben način kadrovanja ter zavest o važnosti evidentiranja, posebno pa kadrovanja v temeljne delegacije.

Družbeno politične priprave delegatov v temeljnih delegacijah se bodo osredotočile na naslednja vprašanja: pomen in vloga delegatskega sistema v naši družbi, vloga delegacije v KS, TOZD in SIS, vloga delegata. Posebna skrb bo posvečena sestavi delegacij. Pri postopku evidentiranja so bila zato najbolj upoštevana naslednja načela:

Vodilna vloga delavcev v delegacijah, primerna zastopanost žena in deklet, zastopanost delegacij po interesih, kot so: kultura, šolstvo, telesna kultura itn.

Od sprejetega volilnega programa je bilo marsikaj že ustvarjeno. Do konca februarja bo tekel predkandidacijski in kandidacijski postopek. Komisije v KS in

In vmes je dolina
Foto: F. Kamnik

IZ VSEBINE

Vladimir Iljič Lenin — Osnutek resolucije za 7. kongres ZK v razpravi — Sindikalne vesti — Proizvodnja slovenskih železarn v decembru in 1. 1973 — Prometna vzgoja v šolah — Težave so mimo, kako pa naprej — Iz naših TOZD — Vzajemnost — porok za uspeh — Kaj menijo sodelavci — vozači — Zdravnik govori o savni — Kulturna kronika — Športne vesti — Korošci na skrajni sever Evrope

TOZD skrbijo poleg tega, da bo postopek demokratičen in v skladu z zakonodajo, še za to, da bodo delavci v tem času imeli možnost od evidentiranih kandidatov res izbrati tiste, ki bodo njihove težnje temeljito uveljavili.

Volitve v delegacije v temeljnih samoupravnih skupnostih bodo predvidoma med 15. in 25. marcem 1974. Naprej pa so od republike postavljeni naslednji roki:

od 25. marca do 5. aprila se morajo konstituirati delegacije oziroma konference delegacij in določiti delegate za prvo

sejo občinske skupščine. V tem času naj bi bile volitve v družbeno politični zbor; od 5. do 15. aprila se morajo konstituirati občinske skupščine in na svoji prvi seji izvoliti delegacijo za republiško skupščino in delegacijo za zvezni zbor skupščine SFRJ;

do 30. aprila se bo sestala in konstituirala skupščina SR Slovenije in na svoji prvi seji izvolila delegacijo za zbor republik in pokrajin skupščine SFRJ;

15. maja bo konstituirana skupščina SFRJ. M. K.

VLADIMIR ILJIČ LENIN 1870—1924

Lenina bi moral vsakdo od nas poznati tako dobro, da bi bilo odveč navajanje formalnih podatkov, da se je rodil 22. aprila 1870 leta v Simbirsku (zdaj Uljanovsk). Leninovi starši so se trudili, da bi se vseh njihovih šest otrok vsestransko izobrazilo, da bi občutili tegobe naroda in da bi ga znali ljubiti in ceniti, zato ni slučajno, da so vsi otroci Uljanovih postali revolucionarji.

Volodja je že v mladosti prestajal hude preizkušnje. Oče mu je nepričakovano umrl l. 1836 in ko si Uljanovi niti še niso opomogli od prve žalosti, je sledila druga nesreča. Maja 1887 so ubili Leninovega starejšega brata Aleksandra zaradi sodelovanja pri pripravljanju atentata na carja Aleksandra. Ana Iljič Uljanova je pisala: »Umrli je kot heroj in njegova kri je kot rdeči blisk revolucionarnega požara obsijala pot bratu Volodji, ki mu je sledil«.

Istega leta je bil Volodja izključen na pravni fakulteti kazanske univerze zaradi aktivnega revolucionarnega delovanja med študenti. Policaj, ki ga je spremljal v zapor, mu je bil rekel: »Zakaj se upirate, mladi človek, pa to je zid.« »Da, zid, vendar je trhel, samo dotakni se ga in zrušil se bo.«

Zatem je bil preganjan v vas Kokuškino (zdaj Lenino) v tedanjo Kazansko gubernijo in od takrat dalje je bil pod budnim nadzorstvom policije. Univerzo je končal z izrednim študijem in potem stopil na revolucionarno pot. Nikoli ni pozabil na svoje domače in na mater. Pogosto ji je pisal in se zanimal za njeno zdravje in počutje, bil je zelo pozoren ne samo do matere in svojih, ampak tudi do ljudi najnižjega sloja od mužikov do sebi enakih.

Od l. 1903 je bil voditelj boljševiške struje v Ruski socialdemokratski stranki; zaradi carističnega preganjanja je živel pretežno v inozemstvu (London, München, Ženeva, Zürich), se boril proti manjševikom in se uveljavil kot eden najvidnejših revolucionarnih marksistov v 2. internacionali.

Ko je ob 1. svetovni vojni 2. internacionala razpadla, je v Švici zbiral revolucionarne levičarje — marksiste kot osnovo nove internacionale, ki naj imperialistično vojno spremeni v evropsko in svetovno socialistično revolucijo. Aprila 1917 se je skupaj s sodelavci vrnil v Rusijo in pod njegovim vodstvom je boljševiška stranka izvedla oktobrsko revolucijo in vzpo-

stavila oblast sovjetov (svetov). Postal je predsednik sveta ljudskih komisarjev, njegov prvi ukrep je bil odlok o zemlji in odlok o miru.

Bil je nesporni voditelj sovjetske države in boljševiške partije. Leta 1921 je spoznal, da je socialistična revolucija v Evropi za dalj časa onemogočena, zato je hotel urediti sovjetsko gospodarstvo tako, da bi jo bilo sposobno dočakati (NEP). V teoretičnih delih (Materializem in empiriokriticizem, Država in revolucija itn.) se je uveljavil kot najpomembnejši teoretik revolucionarnega marksizma, ki se je z njim razvil v novo kvaliteto — marksizem — leninizem.

21. januarja je minilo pol stoletja, ko je v Gorkah umrl ta veliki proletarec, marksist in revolucionar. V resnici pa je čutili, da ta mož ni umrl in nikoli ne bo, vsaj v našem duhu ne. Preveč je vrednosti v njegovih delih, da bi lahko bil kdaj pozabljen. Zdi se, kot da bi bil Lenin edini živi bog, ki pa je vendar bil tudi človeško zmotljiv, a je vse svoje sile posvetil za človekovo dobro. Lenin je bil ČLOVEK v pravem pomenu besede.

Zlatka Strgar

IZVOLJENI ORGANI UPRAVLJANJA V TRO

26. decembra 1973 so v TRO Prevalje izvolili naslednje samoupravne in kolektivne izvršilne organe:

Delavski svet TOZD TRO

1. Broman Marinka
2. Čegovnik Joža
3. Černjak Ferdo
4. Drolfelnik Franc
5. Jesih Stanko
6. Ladinek Katarina
7. Mešel Jože
8. Ogorevc Edvard
9. Pačnik Filip
10. Paradiž Karl
11. Pečnik Drago
12. Petrič Vlado
13. Radijenič Marija
14. Topler Zvonko
15. Zdrčnik Joža

Komisija za medsebojna delovna razmerja

1. Banko Ivan
2. Golob Jože
3. Ozimic Danica
4. Šipek Boris
5. Sušteršič Albert

Komisija za delavsko kontrolo

1. Ajd Ivan
2. Bračun Adolf

3. Pandev Edita
4. Prisljan Ivanka
5. Senica Gregor

Za organe Železarne Ravne

Zbor delegatov

1. Apšner Marjana
2. Čepelnik Adolf
3. Gerdej Tatjana
4. Haber Milka
5. Jehart Stanko
6. Kamnik Marjana
7. Kordež Ivan
8. Lapuh Jože
9. Leskovec Alojz
10. Mikl Maks
11. Pečnik Joža
12. Pudgar Ivan
13. Rajzer Rudi
14. Ramšak Toni
15. Ravljan Avgust

Odbor za medsebojna delovna razmerja

1. Kovač Zmago
2. Rožič Tatjana

Odbor za delavsko kontrolo

1. Babin Marija
2. Plešnik Viktor
3. Ramadanović Emil

Za organe združenega podjetja slovenskih železarn centralni delavski svet:

1. Jurač Karl
2. Potočnik Matevž

Delavski svet TOZD TRO je na svojem prvem zasedanju 17. januarja 1974 izvolil za predsednika inž. Draga Pečnika, za namestnika predsednika pa tov. Marijo Radijenič.

Izvoljene so bile tudi naslednje komisije:

Komisija za gospodarjenje: Ciril Čegovnik, Marjana Kamnik, Alojz Leskovec, Vlado Petrič, Maks Strmčnik.

Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti in izrekanje ukrepov: Franc Havle, predsednik, Emil Ramadanović, namestnik, Franc Dobnik, član, Alojz Stern, namestnik, Katka Ladinek, član, Edita Pandev, namestnik.

Komisija za stanovanjske zadeve: Peter Geld, Ivan Kordež, Jakob Paradiž, Viktor Plešnik, Ivan Pudgar.

Komisija za varnost pri delu: Peter Brodnik, Janko Čas, Vlado Medvešek, Jože Polajner, inž. Stefan Vovk. R. K.

Edo Pogorevc

OSNUTEK RESOLUCIJE ZA SEDMI KONGRES ZKS JE DAN V RAZPRAVO

Na 37. seji CK ZKS, ki je bila 10. januarja letos v Ljubljani, je bil sprejet sklep, da se osnutek resolucije za 7. kongres ZKS da v javno razpravo. Osnutek resolucije je zelo obširen, vsebinsko poglobljen in obravnava naslednja vprašanja nadaljnega razvoja naše družbe:

»Boj za uveljavljanje samoupravnih, družbenoekonomskih in političnih odnosov; idejnopolitično in akcijsko uresničevanje poglobljenih interesov delavcev v združenem delu, uveljavljanje vodilne vloge zveze komunistov v samoupravni socialistični družbi in naloge na področju organiziranosti«.

Javna razprava bo potekala v vseh sredinah in nivojih organiziranosti ZK. Svoj namen pa bo dosegla, če se bo kar največ članov ZK seznanilo s tezami resolucije, da se bo na teh razpravah dalo čim več predlogov za vsebinsko izboljšavo resolucije in da bi se v razpravah tudi opozorilo na odprte probleme.

Glede na to, da bo 7. kongres ZKS v mesecu aprilu letos, je dolžnost osnovnih organizacij, aktivov in oddelkov ZKS, da se čim prej dogovorijo za razpravo. Pri tem so jim dolžni pomagati sekretarji občin.

Sklepi letne konference OOKZ v TOZD I

Osnovna organizacija zveze komunistov temeljne organizacije združenega dela metalurške proizvodnje je imela dne 27. novembra 1973 svojo letno konferenco. Na njej so komunisti analizirali dosedanje delo in razpravljali o aktualnih problemih in nalogah za bodoče. Na podlagi poročila sekretarja in diskusije, je komisija izdelala naslednje sklepe:

1) Konferenca ugotavlja, da so v letu 1973 kljub težavam na področju gospodarjenja bili doseženi dokaj dobri rezultati. Med dobrimi kazalci pa imamo po posameznih obratih tudi takšne, do katerih komunisti ne moremo biti indiferentni.

— Ena glavnih nalog komunistov, predvsem pa vodstvenega kadra, je zmanjšanje ali popolna odprava izgube v topilnici ali katerem drugem obratu. Vodstvo topilnice z direktorjem in šefom proizvodnje TOZD, morata izdelati program sanacije in ga obravnavati na samoupravnih organih.

— Med primarne probleme spada vse, kakor humanizacija delovnih mest v težkih obratih. Zavedamo se, da ta problem ni rešljiv takoj, zato mora biti izdelan program izboljšave pogojev dela (investicije). Slab pogoj dela je eden od glavnih vzrokov za velik procent delavcev v bolniškem staležu in vzrok za veliko fluktuacijo.

— Ugotavlja se, da je eden od zelo važnih faktorjev za slabše rezultate nedisciplina. To je čutiti na vseh področjih, od direktorjev pa do slehernega delavca. Zaostriiti bo treba odgovornost od dajanja odločitev do njihovega sprejemanja in izvrševanja. Opaziti je veliko nedoslednosti, kar privede do večjega izmečka, zmanjšanja izplena in večjih stroškov. Potrebno je analizirati porabo posameznih materialov in na podlagi analiz primerjati in ukrepati.

— Eden od pogojev za vestno uspešno delo je primerno nagrajevanje. Komunisti smo dolžni, da se zavzemamo za nagrajevanje po delu, za pravilne razpore v TOZD in podjetju.

— Služba za oblikovanje OD mora o izdelavi samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in OD mesečno poročati samoupravnim organom TOZD.

2) Samoupravljanje je ena od primarnih nalog, za katero se moramo zavzemati vsi komunisti. Skrbeti moramo, da se odločanje prenese na čim širši krog delavcev. Poživiti moramo delo delovnih skupin in zborov proizvajalcev ter jim omogočiti, da se na njih obravnavajo in sprejemajo odločitve, ki so predvidene s samoupravnimi akti.

Delavska kontrola je organ samoupravljanja, ki mu je poverjena ena zelo važnih

nalog, to je kontrola izvajanja sklepov individualnih izvršilnih in kolektivnih organov samoupravljanja. Odkriva in skrbi za odpravljanje nepravilnosti, ki se pojavljajo na področju TOZD. Komunisti smo dolžni dati vso podporo za uspešno opravljanje nalog, ki jih ima ta na novo formirani organ upravljanja.

3) Pred nami je novo besedilo ustave SFRJ, ki bo sprejeta predvidoma sredi februarja. Ta vsebuje poleg drugega tudi delavske amandmaje, o katerih smo na veliko razpravljali in se z njimi seznanjali. Na podlagi teh amandmajev in ustave smo v podjetju veliko naredili, sprejeli in podpisali smo sporazume, ustanovili TOZD in sprejeli statute TOZD. Komuniste v osnovni organizaciji pa še čaka veliko dela na področju sprejemanja raznih aktov in poslovnikov (sprejem in podpis sporazuma o medsebojnem razmerju, sporazum o nagrajevanju itd.).

4) Ob vse večjem prenosu pravic in dolžnosti na neposredne proizvajalce kot samoupravljalce narašča tudi vloga zveze komunistov kot idejne organizacije v našem družbenem sistemu. Če želimo obdržati vlogo, ki nam jo narekuje statut zveze komunistov, posebno pa še pismo izvršnega biroja in tov. Tita, se moramo komunisti idejno usposabljanje, posebno pa je ta naloga aktualna pred 10. kongresom ZKJ in 7. kongresom ZKS.

— Osnovna organizacija si mora izdelati kratkoročni in dolgoročni program.

— Delo komunistov mora biti aktivno in organizirano v samoupravnih organih, delovnih skupinah, zbori delovnih ljudi. Osnovna organizacija naj bo samo idejni usmerjevalec komunistov.

— Od komunistov se zahteva tudi večja aktivnost v kraju, kjer živi, to je v SZDL, sindikatu, mladini, občinskih samouprav-

nih organih ter društvih. Izogibati se moramo večirnosti, pomembne akcije morajo biti skupne z drugimi družbeno političnimi organizacijami (sindikatom, mladino itd.). Take akcije so med drugim socialno varstvo delavcev, socialno razlikovanje, stanovanjske izgradnje itd.

5) Pismo izvršnega biroja in tov. Tita nas komuniste posebej zavezuje, da smo odgovorni za kadrovanje. Ne sme nam biti vseeno, kdo zaseda ključne položaje oziroma kakšni so ti ljudje ali se zavzemajo za samoupravljanje in druge napredne ideje. Izdelati moramo kriterije za ocenjevanje vodilnih in vodstvenih delovnih mest, ki naj bodo sprejeti na zbori delovnih ljudi ter na podlagi teh kriterijev oceniti delo posameznih kadrov. Dobrim kadrom moramo dati podporo, za slabe pa predlagati zamenjavo.

— Skrbeti moramo tudi za razširitev vrst zveze komunistov predvsem iz vrst neposrednih proizvajalcev. Vsak oddelek v osnovni organizaciji mora sprejeti vsaj dva nova člana na leto. Posebno moramo izboljšati oziroma povečati število članov, predvsem v laboratorijih in oddelkih, kjer komunistov ni oziroma jih je premalo. Opaža se, da v oddelkih, kjer so vodje družbeno politično neaktivni, tudi ni komunistov, če pa so, so neaktivni.

Izdelati je treba analizo aktivnosti vseh članov ZK ter drugih aktivnih delavcev, ki delajo v družbenih organizacijah, samoupravnih organih in društvih. Uveljaviti moramo načelo največ tri funkcije, razbremeniti preobremenjene in dati zadolžitve tistim, ki nimajo funkcij.

6) Od dobre organizacije članov je v veliki meri odvisno tudi uspešno delovanje komunistov. Sekretariat osnovne organizacije naj preuči možnosti povečanja števila oddelkov in drugo razdelitev članov po oddelkih.

Predsednik komisije za sklepe
Franc Tušek

Skladišče na prostem

skih komitejev in člani CK ZKS za posamezna področja.

Da bo razprava zanimivejša in poglobljena, je prav, da si člani in vsi tisti, ki želijo stvarno sodelovati, prečitajo posebno izdajo glasila »Komunist«, izdano dne 18. januarja 1974, ki resolucijo podrobno objavlja.

Proizvodnja slovenskih železarn v decembru in v letu 1973

Leto je za nami in z različnimi občutki pre-
sojamo rezultate ob koncu zadnjega meseca
ter jih primerjamo z našimi načrti in željami.
Nemočni prištevamo z redukcijami električne
energije izgubljeno proizvodnjo k realizira-
nim količinam in si pravimo: »Če ne bi, bi bi-
lo lahko drugače!« Ne bi proizvedli manj su-
rovega železa kot leta 1972 in bi zaostali za
letnim planom za 1700 ton ali 1 %, zaostali pa
smo 7 % ali 13.639 ton.

Zaradi redukcij smo lani izgubili okoli 38
tisoč ton jekla in bi letni načrt proizvodnje

lahko izpolnili, ker smo zaostali za načrtom
za 34.513 ton ali 6 %.

Imeli bi boljše blagovno proizvodnjo, še
boljšo realizacijo in trg bi imel več jeklenih
proizvodov. Vse, če ne bi bilo redukcij, ob ka-
terih smo docela nemočni in lahko samo upa-
mo, da bo v letu 1974 boljše.

Zaradi občutnih redukcij električne energije
v prvih 12 dneh smo imeli na splošno v de-
cembru slabe proizvodne rezultate in v letu
1973 so bili samo meseca septembra še slabši.

SUROVO ŽELEZO (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	13.400	12.309	92	158.000	149.538	95
Store	4.000	2.264	57	45.100	39.923	89
Skupno	17.400	14.573	84	203.100	189.461	93

Na elektroplavžu v Štorah so izgubili zaradi
redukcij nad 2.000 ton proizvodnje in bi ob
normalnih proizvodnih pogojih z lahkoto iz-
polnili mesečni proizvodni načrt. Pri proizvod-

nji jekla so v jeseniški železarni v decembru
izgubili na račun redukcij okoli 4.000 ton
elektro jekla, v ravenski 4.028 ton in štorski
jeklarni 860 ton.

SUROVO JEKLO (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	43.200	35.819	83	491.000	469.932	96
Ravne	16.250	14.400	89	195.000	189.062	97
Store	5.800	4.667	80	44.000	36.493	83
Skupno	65.250	54.886	84	730.000	695.487	95

Niti naša želja, da bi prvič presegli 700.000
ton, se ni izpolnila. Decembra so v vseh treh
jeklarnah ostali pod 90 % izvršitve in če pri-
štejemo z redukcijami izgubljeno proizvodnjo,

ki znaša 8.890 ton, bi sicer skupno mesečne-
ga načrta ne realizirali, vendar bi bilo stanje
bistveno drugače in tudi našo »magično mejo«
bi presegli.

BLAGOVNA PROIZVODNJA (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna realizacija	%	Kumulat. načrt	Kumulat. realizacije	%
Jesenice	34.451	31.109	91	388.070	376.931	97
Ravne	11.242	8.791	78	134.900	128.724	95
Store	13.363	10.094	76	146.140	138.674	94
Skupaj	59.056	49.994	85	669.110	643.329	96

Pri blagovni proizvodnji Železarne Jesenice
je upoštevana tudi tuja predelava. Zmanjšana
količina vložka zaradi izgubljene proizvodnje
jekla in redukcije, ki so prizadele tudi obrate
tope in hladne predelave v vseh treh železar-
nah, imajo za posledico tudi zaostajanje bla-
govne proizvodnje.

V letu 1973 so odpremili naslednje količine
izdelkov:

- v Železarni Jesenice 364.726 ton ali 97 %
proizvodnje,
- v Železarni Ravne 128.425 ton ali praktično
100 % proizvodnje,
- v Železarni Store 132.176 ton ali 96 % pro-
izvodnje,

Letni načrt izvoza so presegli v vseh treh
železarnah. Skupna izvršitev znaša po količi-
ni 128 % plana in smo izvozili 123.326 ton na-
ših proizvodov v vrednosti nad 26 milijonov
dolarjev ali 34 % več, kot smo predvidevali.

Tudi v eksterni realizaciji imamo ugodne
skupne rezultate, saj znaša izvršitev 105 %
načrta. Železarna Jesenice je presegla načrt
realizacije za 9 %, Železarna Ravne za 7 %, medtem ko v Železarni Store zaostajajo za
10 % za predvidevanji. Pri tem je pa treba
naglasiti, da znaša kljub zaostanku za načr-
tom letošnja štorska realizacija 25 % več, kot

je znašala leta 1972, in predstavlja največje
povečanje od vseh treh.

Poprečna prodajna cena je skupno za Slo-
venske železarne za okoli 11 % nad načrtova-
no.

Poprečno je bilo zaposlenih 12.130, kar je za
3 % več, kot je bilo leta 1972. Eksterna reali-
zacija na zaposlenega je bila za 20 % večja
kot leto poprej in proizvodnost na zaposlene-
ga na mesec se je dvignila od 4,3 na 4,4 tone,
kar ni sicer velik, a je le zaznaven napredek.

Sedaj, ko smo pregledali vse rezultate ob
koncu leta, moramo le ugotoviti, da ni vse
tako črno, kot sprva kaže.

PROBLEMATIKA PO ŽELEZARNAH JE BI- LA V DECEMBRU NASLEDNJA

ŽELEZARNA JESENICE

Proizvodnja je potekala v znamenju napo-
vedanega pomanjkanja električne energije.
Najbolj prizadeti so bili obrati, ki delajo ne-
prekinjeno in so veliki potrošniki električne
energije, in to: elektro jeklarna, valjarna blu-
ming-štekel, valjarna debele pločevine in va-
ljarna žice. Obrati, ki imajo sicer proste so-
bote in nedelje, so vsaj nekaj izgubljene pro-
izvodnje lahko nadoknadili.

Topilnice niso dosegle programirane proiz-
vodnje. Visoka peč št. 2 je imela proti koncu
meseca zahladitev in je zaostala za načrtova-
no proizvodnjo. Kljub temu pa so ravno na
tej peči dosegli v letu 1973 doslej najvišjo let-
no proizvodnjo, odkar je pričela z delom. V
SM jeklarni, ki je izpolnila 96,8 % načrtovane
proizvodnje, so zaradi podaljšane rekonstruk-
cije na peči 06 obratovali dalj časa z manjšo
pečjo in imeli zato tudi manj proizvodnje. Na
elektro pečeh so zaradi redukcij, kot že prej
omenjeno, izgubili okoli 4.000 ton surovega
jekla.

Redukcija elektro energije je razen starih
profilnih valjarn prizadela vse vroče valjarne.
Bluming in žična valjarna sta v preteklem le-
tu dosegla doslej največjo letno proizvodnjo.

Zaradi redukcij sta bila neposredno priza-
deta tudi hladna valjarna in žičarna, vendar
so z obratovanjem prek sobot in nedelj izgub-
ljeno nadoknadili.

Tudi obrati hladne predelave so dosegli do-
slej najvišjo letno proizvodnjo.

ŽELEZARNA ŠTORE

Poleg redukcij električne energije so imeli
ob pričetku meseca še težave z oskrbo s teko-
čim plinom. Del izgubljene proizvodnje so
lahko v teku meseca nadoknadili z delom ob
sobotah in nedeljah; na agregatu z nepreki-
njenim obratovanjem, kot je elektro plavž, se
izgubljeno ne da nadoknaditi.

Nova elektro peč je z dvoizmenskim obrato-
vanjem dala 1.922 ton in iz meseca v mesec
povečuje proizvodnjo. Od tega so odšli 85 %
proizvedenega jekla na napravi za kontinui-
rano vlivanje, kar je posebno pomembno.

Oskrba z gredicami je bila zadovoljiva in
proizvodnja v obeh valjarnah temu primerna.

Livarne je tudi prizadela redukcija električne
energije in so svoj proizvodni načrt izpol-
njevali le tam, kjer so neodvisni od oskrbe z
električno energijo. Posledica mirovanja v li-
varnah se seveda odraža tudi na mehanski ob-
delavi, kjer niso imeli za obdelavo potrebnih
surovcev.

Letošnja proizvodnja jekla je za 11 % večja
od proizvodnje v letu 1972. Gradnja in s tem
pričetek obratovanja nove elektro peči je mo-
čno kasnila in to je tudi vzrok za zaostajanje
izvršitve letnega načrta proizvodnje jekla. Le-
tošnja blagovna proizvodnja je za okoli 10.000
ton večja od proizvodnje v letu 1972. Če bi
bili bolje oskrbovani z gredicami, bi bil uspeh
blagovne proizvodnje gotovo še boljši in
manjši zaostanek za načrtovano proizvodnjo.

OSNUTEK STATUTA OBČINE RAVNE

Priprava novega statuta občine Ravne
je v prvi fazi. Izvršni odbor SZDL bo pre-
gledal njegov predosnutek in ga dal v
obravnavo družbenopolitičnim organiza-
cijam v občini ter političnim aktivom v
krajevnih skupnostih in TOZD. Pričako-
vati je, da bodo razprave poglobljene in
kvalitetne.

Na občinski konferenci SZDL bodo
predloge zbrali, jih pripravili za poprav-
ke in sklicali konec februarja občinsko
konferenco SZDL. Poleg stalnih delega-
tov bodo na njej navzoči tudi nestalni de-
legati — poročevalci iz aktivov, ki bodo
posredovali svoje predloge.

Tako obogaten statut bo občinska kon-
ferenca SZDL dala skupščini s predlogom,
naj ga sprejme kot osnutek. Ta pa bo po-
tem dan v množično razpravo v občini.

Človeka vse življenje muči sla po pri-
znanju.

Jan Parandowski

Človek se prebija naprej, dokler je
mlad. Kasneje pa pazi, da mladi ne na-
predujejo.

Pajo Kanižaj

SINDIKALNE VESTI

Najpomembnejša letošnja naloga sindikalne organizacije in socialistične zveze so volitve 1974, pri čemer pa bo treba opraviti ogromno dela od evidentiranja in kandidiranja do volitev. V železarni Ravne smo že evidentirali čez 100 možnih kandidatov za člane delegacij TOZD in OSS na naslednjih področjih:

— gospodarstva, prosvete in kulture, socialnega varstva in zdravstva;

— državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in združenj delovnih skupnosti, ki pa nimajo svojstev temeljnih organizacij združenega dela,

— kmetijske in obrtne dejavnosti,

— krajevnih skupnosti (skupaj s SZDL).

Oblikovali smo že tudi koordinacijske odbore za izvedbo volitev v vseh štirih osnovnih organizacijah sindikata kakor tudi na nivoju podjetja. Da ne bi slučajno pozabili, velja poudariti: ker so volitve naloga sindikalne organizacije, so obenem naloga slehernega člana kolektiva in bodo le ob takem odzivu lahko izvedljive.

S podpisom samoupravnega sporazuma o združevanju v podjetje Železarna Ravne je svet sindikata sprejel sklep, da je organizacijo sindikata TRO Prevalje treba vključiti kot četrto osnovno organizacijo sindikata železarne Ravne s 306 člani. Skupno (stanje december 1973) šteje tako naše članstvo s sodelavci šolskega centra (49) 4344 članov. Predsednik OOS TRO je tovarš Ivan Pudgar, ki je poleg Jožeta Lapuha postal tudi član sveta sindikata. Zaradi teh sprememb bomo morali na 2. redni konferenci, ki bo verjetno med 10. in 20. marcem, te novosti tudi formalno vnesti v pravila naše organizacije.

Kot je bilo že povedano, bo 2. redna konferenca sindikata železarne Ravne zasiedala med razpravo in odločitvijo o razdelitvi ustvarjenega dohodka v letu 1973.

Konferenca bo obravnavala:

- družbeno prehrano,
- šport in rekreacijo,
- izletništvo,
- dopust in oddih.

Stališča in usmeritve te konference bodo morale biti vodilo pri dokončni odločitvi delitve dohodka, ustvarjenega v letu 1973.

Ker je pa organizirano izletništvo lahko eden od potrošnikov sklada skupne porabe, je prav, da o tem napišemo malo več (to so le stališča).

Pravico do izleta ima vsak, ki je zaposlen v OZD železarne Ravne, in se ga lahko v določenem obdobju udeleži le enkrat, če ni v funkciji določen za ponovni izlet (vodja, odgovorni organizator rekreacijske aktivnosti).

Izlet mora imeti svojo vsebino, ki jo je treba povezati z rekreacijskim programom, prilagojenim strukturi udeležencev izleta.

— Izlet je organiziran z avtobusi.

— Dolžina izleta naj bo 300–400 km, pri čemer se izključuje (ne izključuje) izlet prek državne meje.

— Prevozne stroške je treba pokriti iz oddvojenih sredstev iz sklada skupne porabe.

— Odločiti je treba, ali so izleti vsako leto ali vsako drugo leto (vsako leto pol

kolektiva), ker potrebujemo 100 avtobusov.

— Izleti so enodnevni in jih je treba predvideti na proste sobote ali proste dneve (za tiste, ki delajo v sistemu štirih izmen).

— Stroške prehrane pokriva vsak udeleženec sam (delno tudi sindikalna organizacija).

— Izleti naj bodo pozimi (z možnostjo smučanja ali ogleda zanimivih športnih prireditev), spomladi in jeseni.

Povedati moramo, da smo v akciji ozimnica 370 družin naših delavcev oskrbeli s 1300 tonami premoga. Veliko delo sta pri tem opravila tov. Gorinškova in tov. Gruden, da pa moramo vedeti, da je pri vodstvu podjetja naša akcija naletela na polno razumevanje.

Eden izmed pomembnih sklepov sveta, da sindikalna organizacija železarne Ravne prevzame patronat nad osnovno šolo na Strojni, je tudi v slovenski javnosti naletela na ugoden odmev.

Podoben sklep je zavzel tudi izvršni odbor OOS TOZD metalurške proizvodnje, ki bo »patron« posebni osnovni šoli na Ravnah.

Konstituiran je svet sindikalne organizacije pri združenem podjetju Slovenske železarne. Predsednik sveta je Franc Kobentar, predsednik sindikata železarne Jesenice, podpredsednik pa Janko Kralj, predsednik sindikata Verige iz Lesc.

Sprejeta je bila sprememba višine članarine, ki jo morajo za leto 1974 že upoštevati vse osnovne organizacije sindikata podpisnikov sporazuma o združevanju v ZP SZ in znaša 2.00 din na zaposlenega (prej 1.50 din).

Lojze Janežič

Komunisti za učinkovito financiranje telesne kulture

24. januarja se je sestal aktiv članov ZK, ki delajo v telesni kulturi, že na svojem tretjem delovnem sestanku. Razpravljali so o osnutku delovnega načrta temeljne telesnokulturne skupnosti s finančno kvalifikacijo in obrazložitvijo za letošnje leto in o začasnem financiranju te dejavnosti v prvem trimesečju letošnjega leta.

Članom ZK je bil obrazložen načrt dela, predvsem pa izhodišče za sestavo načrta, ki je bil izdelan na podlagi dosedanje dejavnosti v obstoječih organizacijah telesne kulture in pa najbolj važne naloge: približati telesno kulturo vsem občanom, od najmlajših do najstarejših in ne glede na njihov socialni položaj, saj so telesne kulture prav vsi potrebni. Edini smo si namreč v tem, da telesna kultura, ki je sedaj dokončno priznana kot koristna

družbena dejavnost, poleg tega, da omogoča ob načrtnem vsestranskem in dolgotrajnem delu vrhunske dosežke, zelo ugodno vpliva tudi na zdravje, delovne in obrambne sposobnosti. Dejavnostim in nalogam primerno pa so načrtovana tudi finančna sredstva, ki pa pravzaprav sploh niso višja, kot je bila lanskoletna poraba za to dejavnost ob upoštevanju inflacije in pa seveda sredstev, ki jih je treba odšteti za republiški in zvezni program. Pri finančnem načrtu oz. pri sestavi tega načrta je upoštevana tudi vzajemnost in solidarnost, kar pomeni, da ostanejo v naši občini samo tista sredstva, ki jih ustvari delavci, ki v tej občini tudi stanujejo.

Detajlni načrt dela TTKS za letošnje leto je objavljen v Koroškem fužinarju, ki so ga dobili vsi navzoči, poleg tega pa

Črno in belo

Foto: F. Kamnik

so prejeli tudi pregled obstoječih telesno-kulturnih organizacij s pregledom aktivnih članov in funkcionarjev v telesni kulturi ter pregled obstoječih telesnokulturnih objektov.

V razpravi, ki je sledila, je bilo slišati mnenja, da so potrebe v višini 0,8 % od bruto OD zaradi obremenitve nekoliko visoko načrtovane, da morajo osnovna društva svojo dejavnost racionalizirati in povsod upoštevati varčevanje, na drugi strani pa tudi mnenja, da prenekateri telesno kulturna društva samo životarijo ali pa so samo še na papirju prav zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, da se funkcionarji sploh ne morejo ukvarjati z društveno problematiko in so postali le nekakšni lovci na finančna sredstva ter da bo treba za to dejavnost, ki vključuje in bo lahko vključevala še več mladine, ki naj se tudi ideološko vzgaja, pač treba odšteti sredstva in urediti finansiranje načrtno, če bomo hoteli mladino aktivno vključiti v dejavnost, ki ji je sicer zelo blizu in jo tako odvrniti od stranpoti v ideološkem in moralnem smislu. Močno je bilo poudarjeno tudi mnenje, da gre pri višini načrtovanih sredstev pravzaprav za ista sredstva, ki so bila lansko leto že izdana za telesno kulturo, res pa — na različne načine in iz različnih virov, in prav zato je treba oceniti pozitivnost takega načrta, ki določa zbiranje sredstev na podlagi družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja in delitev sredstev na podlagi programov, kar bo zagotavljal tudi bolj enakovreden razvoj telesne kulture v vseh krajih naše doline.

Na podlagi razprave so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Obravnavanemu načrtu dela TTKS občine Ravne na Koroškem za leto 1974 s finančno kvantifikacijo in obrazložitvijo se da ustrezna politična podpora.

2. Vsi člani ZK, ki delajo v telesni kulturi, se bodo aktivno vključili v obrazložitveni načrt v vseh sredinah, kjer delujejo, in ta načrt zagovarjali.

3. Za seznanjanje čim širšega kroga občanov se bodo izdelali časovni razporedi za javne razprave. Za izvršitev te akcije bodo formirani poleg občinskega štaba, ki ga predstavlja predsedstvo TTKS, tudi krajevni štabi, ki bodo vodili razpravo v posameznih krajih naše občine.

4. Vsa osnovna telesnokulturna društva, ki še niso izdelala zahtevanih detajlnih programov po določenih kriterijih, morajo to takoj izdelati in predati TTKS.

Pri obravnavi in obrazlagi programov v končni fazi v TOZD in OZD na delovnih skupinah bodo morali biti programi predstavljeni celovito, kar pomeni, da bodo morali delavci dobiti programe vseh interesnih skupnosti, da se bodo lahko o vseh potrebah seznanili in se do njih opredelili.

Člani ZK, ki delajo v telesni kulturi, so obravnavali tudi nastalo situacijo, v kateri se je znašla telesna kultura zaradi podaljšanja finansiranja na podlagi lanskoletnih predpisov in dajatev še v letošnjih prvih treh mesecih. Telesnokulturne skupnosti so se na podlagi zakona v lanskem letu sicer oblikovale, vendar pa bi se moralo njihovo finansiranje na podlagi družbenega dogovora oz. samoupravnega spo-

razuma začeti s 1. januarjem 1974. Ker pa to zaradi znanih dejstev ni primer, se lahko TTKS poslužuje 12. člena zakona o telesnokulturnih skupnostih, ki med drugim pravi, da lahko skupščine občin sprejemajo na predlog TTKS odlok o finansiranju telesne kulture, če samoupravni sporazumi niso sklenjeni oz. če sredstva, zbrana na podlagi teh sporazumov, ne zadostujejo za izvedbo osnovnega programa. Od občine Ravne smo zahtevali, da sprejme odlok o začasnem finansiranju telesne kulture v prvem trimesečju letošnjega leta po stopnji 0,66 % od bruto OD za izvedbo minimalnega programa TK in se tako pridružili vsem ostalim TTKS v Sloveniji, ki so povsod zahtevale spre-

jetje takega odloka. Poudarjeno je bilo, da bi se moral ta odlok čimprej sprejeti, saj so vsa društva popolnoma brez denarja.

Na podlagi obrazložitve so člani ZK sprejeli sklep:

5. Da se politična podpora zahtevi TTKS, da skupščina občine Ravne sprejme odlok o začasnem finansiranju telesne kulture v prvih treh mesecih letošnjega leta po stopnji 0,66 % od bruto OD.

Sestanku članov ZK, ki delajo v telesni kulturi, je prisostvoval tudi sekretar občinskega komiteja ZK tov. Žagar, ki je aktivno sodeloval v razpravi, sestanek pa je vodil član sekretariata aktiva članov ZK, ki delajo v TK, dipl. inž. Andrej Fajmut.

-ate-

S sej kolegijskih izvršilnih organov

Potem ko je zbor delegatov izvolil člane kolektivnih izvršilnih organov, sta se na seji sestala odbor za gospodarjenje in odbor za splošne zadeve. Prve seje so bile namenjene konstituiranju. Odbora pa sta na sejah obravnavala in razpravljala že tudi o nekaterih proizvodnih in poslovnih zadevah železarne.

Odbor za splošne zadeve

Za predsednika odbora za splošne zadeve so člani izvolili Antona Širnika, zaposlenega v TOZD metalurške proizvodnje, za njegovega namestnika pa Antona Potočnika, zaposlenega v TOZD mehanske obdelave. Potem ko so se člani odbora seznanili z delokrogom, pravicami in dolžnostmi, predvsem pa z nalogami, ki naj bi jih opravljal odbor v tej mandatni dobi, je odbor po pooblastilu zbora delegatov in v okviru lastne pristojnosti imenoval naše predstavnike — delegate v posamezne interesne in samoupravne skupnosti. Tako je:

— v samoupravne organe novo ustanovljene stanovanjske skupnosti občine Ravne na Koroškem imenoval:

— v skupščino samoupravne stanovanjske skupnosti Draga Lopatnika in ing. Janka Štimnikarja iz TOZD metalurške proizvodnje, Silva Ošeka in Ivana Tratnika iz TOZD mehanske obdelave, Antona Gašperja in Stanka Rihtarja iz organizacije skupnih služb ter Viktorja Lešnika iz TOZD TRO Prevalje;

— v svet za gradnjo stanovanj v družbeni lastnini Ivana Novška iz TOZD metalurške proizvodnje in Mira ing. Kostanjevca iz organizacije skupnih služb;

— v svet za gospodarjenje s stanovanjskim skladom Petra Dobrovnikarja iz TOZD metalurške proizvodnje, Justina Medveda iz TOZD mehanske obdelave in Dušana Milerja iz organizacije skupnih služb;

— v svet šolskega centra Ravne na Koroškem so za naše predstavnike — delegate — za naslednjo mandatno dobo bili imenovani: Jože Skledar iz TOZD metalurške proizvodnje, Anton Štern iz TOZD mehanske obdelave in Jože Dornik iz organizacije skupnih služb. Za našega predstavnika v zboru delegatov delavske univerze Ravne pa je bil imenovan Stanko Jamer iz TOZD metalurške proizvodnje.

Za sklepanje izvensodnih poravnjav v zadevah odškodnine za poklicna obolenja je delavski svet leta 1972 imenoval posebno komisijo. Ker so nekateri člani prenehali z delom v železarni, je bil odboru posredovan predlog za imenovanje novih članov komisije. Upoštevajoč naloge, ki naj bi jih s tega področja opravljal komisija, je odbor predlog, ki je bil posredovan, potrdil in imenoval komisijo v naslednjem sestavu:

Cegovnik Franc, vodja službe varstva pri delu,

Korošec Frančiška, vodja socialne službe in Slemnik Sonja, referent za gospodarske spore.

Naloga komisije je predvsem, da zbira zahtevke oškodovancev, zbira dokumentacijo o bolezenskem stanju, skrbi za potrebne zdravniške preglede in na podlagi celotnega zbranega gradiva pripravlja osnutke izvensodnih poravnjav.

Za reševanje problematike, ki se pojavlja in nastopa v tovarni na področju družbene prehrane, je že do sedaj pri odboru za splošne zadeve obstajala posebna komisija. Prevladalo je mnenje, da je to komisijo treba obdržati tudi v bodoče. V komisijo za družbeno prehrano je odbor tako imenoval: Jožeta Meška in Ivana Žunka iz TOZD metalurške proizvodnje, Franca Porija in Silvo Šteharja iz TOZD mehanske obdelave ter Alojza Janežiča iz organizacije skupnih služb.

Odbor za gospodarjenje

Odbor za gospodarjenje se je na svoji prvi seji konstituiral, na drugi pa že obravnaval poročilo o poteku in rezultatu inventure in inventurnih razlik za lansko leto.

Za predsednika odbora za gospodarjenje je bil izvoljen Peter Vogel, zaposlen v prometnem obratu, za njegovega namestnika pa Marjan Blažič, zaposlen v valjarni.

Pri obravnavi inventure je bil odbor podrobneje seznanjen z organizacijo, potekom in rezultatom popisa vseh sredstev in virov, s katerimi je naša železarna razpolagala lansko leto. Čeprav sta letos popis in inventura potekala v glavnem brez večjih težav, so bile kljub temu še nekatere težave in pomanjkljivosti. Pri osnovnih sredstvih so se te odražale v pomanjkljivih inventarnih številkah že odpisanih, vendar še ne izločenih osnovnih sredstev ter njihovega neenotnega nazivanja.

Pri popisu nedokončane proizvodnje in polproizvodov je največ problemov nastajalo zaradi ogromnih zalog in majhnega manipulacijskega prostora ter dejstva, da je prihajalo do dilem, ali je nedokončana proizvodnja res namenjena nadaljnji predelavi ali pa je morda že izmeček. Končni rezultat inventure je po oceni strokovne službe kakor tudi odbora zadovoljiv, saj po seštevku viškov in manjkov nastaja za vso nedokončano proizvodnjo polproizvodov in gotovih izdelkov manj ko v znesku nekaj nad 502.000 din. Na podlagi take ugotovitve je odbor sklenil, da je treba poročilo in rezultat inventure v obliki, kot sta pripravljena, posredovati s predlaganimi sklepi in odpisi zboru delegatov v potrditev z dopolnitvijo, da je z rezultati inventure treba seznaniti tudi samoupravne organe v TOZD I in II.

Odbor je bil tudi seznanjen z vsebino razgovorov, ki so jih imeli predstavniki slovenskih železarn na izvršnem svetu. Razgovori so se v glavnem nanašali na problem državnega kapitala — sredstev vrnjenih anuitet za posojilo po 47. natečaju, problematiko oskrbovanja z energijo in vprašanje cen izdelkov črne metalurgije. Za sredstva vrnjene državnega kapitala je bilo rečeno, da so določeni upi, da se nam bi vrnila tako za

lansko leto kakor tudi v bodoče, da pa z njimi organizacija združenega dela ne more povsem samostojno razpolagati, temveč se lahko nalaga edinole v skupno dogovorjene naložbe.

Kar zadeva oskrbovanje z energijo, obstajajo realni izgledi, da se bomo lahko oskrbovali s plinom iz plinovoda, ki poteka prek Avstrije. Ker bodo slovenske železarnice glavni potrošniki plina in ker problem oskrbovanja z energijo že čutimo, se moramo tako maksimalno angažirati, da se problem oskrbe s plinom v Sloveniji reši. Gre v tem primeru za precejšnja finančna sredstva, zato bi za financiranje tega projekta morali uporabiti lastna sredstva gospodarstva ter tuja in bančna sredstva. Odbor je zato v celoti podprl predlog, ki je bil izoblikovan v strokovnih službah železarnice, in sklenil, da je treba slovenskim železarnam v Ljubljani posredovati naš predlog sofinanciranja gradnje plinovoda in oskrbe s plinom v Sloveniji na ta način,

— da bi sredstva državnega kapitala SR Slovenije v prvi vrsti uporabili za urejanje problemov na področju energetike, zlasti pa za oskrbo s plinom,

— da bi vse tri slovenske železarnice namenile sredstva iz državnega kapitala, ki jim bo

vrnjen, izključno za projekt oskrbe s plinom vseh treh organizacij združenega dela.

Če tako predlagana rešitev vlaganja sredstev državnega kapitala za vse ne bi bila sprejemljiva, predlagamo, da naša železarna pripadajoči del državnega kapitala na račun vrnjenih anuitet nameni izključno za izvedbo projekta plinovodnega omrežja, ki bo naši delovni skupnosti lahko zagotovil kvaliteten vir energije.

Od drugih zadev, ki so bile predmet obravnave, je odbor odobril nekaj službenih potovanj v inozemstvo, in sicer:

— ing. Franju Mahorčiču in ing. Jožetu Boršnerju 2-dnevno potovanje v Avstrijo, — direktorju Francu Faletu in ing. Jožetu Geršaku 5-dnevno službeno potovanje v Vzhodno in Zahodno Nemčijo,

— Edu Pogorevcu in Jožetu Šaterju 3-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo,

— Borisu Florjančiču 4-dnevno službeno potovanje na Poljsko,

— ing. Antonu Letonji in ing. Ivanu Ažnohu 5-dnevno službeno potovanje v Bolgarijo.

Odbor je obravnaval še nekatere predloge in zahteve posameznih služb, o rešitvi in sklepih pa so bili prizadeti posebej pisмено obveščeni. —et

Težave so mimo, kako pa naprej

Ob prehodu enega leta v drugo se po navadi za kakšen trenutek iztrgamo iz vsakdanjih tekočih opravil in ugotovimo, da smo bili s starim letom kar nekako zadovoljni in se vprašamo, kaj nam bo prineslo naslednje. Ker je naše življenje podrejeno uspehom na delovnem mestu oziroma uspehom delovne skupine, se seveda naša razmišljanja usmerjajo v to smer. Pred par leti smo v individualno proizvodnjo začeli vključevati proizvodno strojeve. Ta ukrep je prinesel pozitivnih v proizvodnem življenju, lahko trdimo, da smo se sprejeto dela s prizadevanostjo lotili, s preusmeritvijo so zadovoljni tudi delavci pri strojih, saj jim zahtevnejše delo omogoča, da bolj izkoristijo pridobljeno znanje ter si pridelajo boljše dohodke. Tudi pot do primerne kvalitete smo brez posebnih težav prehodili in danes npr. firma Weingarten priznava, da delamo ravno tako dobre stiskalnice kot oni, čeprav imajo stoletne tradicije. In kje smo na tej poti danes? Čeprav smo težave začetnika novega proizvoda prehodili in naše stiskalnice uspešno tečejo v več tovarnah, smo v letu 1973 izdelali manj strojev kot v prejšnjem in seveda mnogo manj, kot smo si s planom zadali. Ukvarjali smo se z generalnimi popravili, monterje posojali drugim obratom in na podobne načine premoščali težave pomanjkanja naročil. Če se strinjamo z ugotovitvijo, da stiskalnice znamo izdelovati in se spomnimo, da jih je tuja firma kar 10 enakih znala prodati na našem tržišču, se sama ponuja misel, da imamo slabo prodajno službo in da je ta kriva vseh naših težav. Kakor ta trditev v celoti ne drži, tudi nasprotna ne bi vzdržala vseh očitkov. Priznati moramo, da smo na tržišču premalo prisotni. Pri prodaji stiskalnic oziroma strojev smo približno na istem nivoju kot pri plasmaju izdelkov individualne proizvodnje, kjer lahko trdimo, da sprejemamo tista naročila, ki jih veter v hišo prinese.

Odgovor prodajne službe glede slabe prodaje je kratek in se glasi: naše stiskalnice so predrage in jih po taki ceni ne bo prodajala še tako močna in sposobna prodajna služba. Zagovorniki proizvodnje sicer trdimo, da se tudi poceni izdelane stiskalnice ne bodo same prodajale in da reklo: dobro blago se samo hvali (in samo prodaja) že zdavnaj ni več dovolj aktualno za osvajanje tržišča. Peter F. Drucker je že pred petnajstimi leti zapisal, da je pomembnejše imeti v rokah tržišče kot pa proizvodnjo. Zavedati pa se le moramo, da je prvi in najvažnejši pogoj za izboljšanje stanja pocenitev proizvodnje in da morajo biti naša prizadevanja v l. 1974 usmerjena v glavnem k temu cilju. Boj za zniževanje stroškov na področju domačega in nabavljenega materiala, tovarniške in obratne režije je vnaprej izguhljen. Ti stroški bodo celo naraščali. Skušajmo torej analizirati vzroke za visoke

izdelovalne stroške. Če bi uspeli te vzroke res podrobno obdelati, sem prepričan, da bi bili že na pol poti do uspeha. Zavedam se, da lahko tako analizo izdela le team strokovnjakov — specialistov za razna področja, upam pa, da skromen poizkus vsaj škodovati ne more.

1. **Delovna disciplina.** Odsotnosti z delovnega mesta je mnogo preveč. Mnogi smatrajo, da se delovni dan začne in konča s pozdravom vratarja, njihovi stroji pa ob začetku in koncu izmene tudi po pol ure počivajo, čeprav počitka čisto nič ne potrebujejo, večkrat jim celo škodi. Na cestah in transportnih poteh je v vsakem trenutku poprečno vsaj 10 % zaposlenih, ki nič ne proizvajajo. Da bi se manj sprehajali, smo pri nas v novi hali postavili kiosk za delitev pijače ob vročih dneh. Sedaj nekateri ob 7.30 že čakajo na sendviče, pripravijo pol ure, da bi lahko ob devetih spet šli na polurni počitek oziroma partijo »dureka«. Da je po pisarnah jutraj najprej kavica »za navadne« službenice, po sedmi uri pa še enkrat za »šefe« in potem po individualnih željah, je že vsakdanje. Prekršek je isti, škoda pa mnogo večja, če se delavcu pri stroju zahoče čitanja kriminalke, stroj se pa vrti v prazno. Kdo je kriv za tako stanje? Najbolj so odgovorni obratovodja in mojstri. Včasih slišimo tudi: demokracija, saj se nobeden več nikogar ne boji. Toda demokracija

je povsod, vendar so nekateri obratni ali od delki po disciplini vzornejši. Zanimivo je tudi, da bo delavec, ki pri nas postopa, v tujini takoj discipliniran. Mislim, da je vzrok v tem, da smo malo pomešali samoupravljalne pravice in delovne dolžnosti. Vodjem so bili z razvojem samoupravne družbe odvzeti elementi sankcij in moči (delovodja npr. praktično nima več vpliva pri odmeri OD delavcu, dodelitvi stanovanja, dopusta itd.) ter preneseni na kolektivne organe oziroma službe. Vodje dela naj bi delovno disciplino ustvarjali s prijavljanjem kršilcev komisiji za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti in izrekanje ukrepov, kar pa se je izkazalo za neučinkovito. Zajec bo tičal najbrž za ugotovitvijo, da nismo znali toliko dvigniti zavesti sodelavcem, da bi spoznali, da samoupravna družba ne more imeti delovnih policajev in priganjačev in da se moramo tako obnašati, da tudi potrebni ne bodo. Za tiste, ki pa tega nečesto razumeti in so mogoče celo sovražno razpoloženi do samega sistema, je treba odobriti hitre in učinkovite ukrepe. Na cesti me miličnik pri prekršku kar hitro potiplje po denarnici, v tovarni pa za vsako reč komisija. Splošno nedisciplino pa v glavnem sestavljajo drobni prekrški. Kdo jih bo prijavljal na »disciplinsko«! Reda pa je vsak dan manj.

2. **Premajhna pripravljenost proizvodnega postopka.** Zakaj je numerično krmiljen stroj tako produktiven v primerjavi s klasičnim? V glavnem zato, ker je tako »neumen«, da ne zna sam kreirati proizvodne operacije in mu moramo do najmanjše podrobnosti vse vnaprej pripraviti, seveda tudi zato, ker k njemu ne bomo dodelili delavca, ki ga bo prepozno vklopil oz. prehitro izklopil, da bi se do konca izmene že umil in preoblekel ali šel dvakrat na malico. Naš tehnološki postopek za delovno operacijo se običajno glasi: obdelati na mere po načrtu. Predvidimo še kakšno kopirno šablono ali profilni rezkar, če smo sigurni, da ga med zalogo ne bo možno najti in prebrusiti, in to je že vse. Delavec bo izbral sam orodje, obdelovalni postopek, režime obdelave, šel iskat orodje, večkrat celo v skladišče v drugo delavnico, orodje pa po potrebi nesel v brusilnico na predelavo, poiskal po paroli »znajdi se« vpenjalne pripomočke in pričel z delom. Ko ga v takih primerih srečamo »na sprehodu«, ga po nedolžnem prištejem med postopače. Ko pa na poti sreča prijatelja, se pa seveda morata kaj pogovoriti. Ze slišim pripombo: ampak kaj pa potem dela mojster, in še toliko jih imamo! S čim vse se delovodja ukvarja in koliko časa mu ostane, da bi se ta ukvarjal s tistim, s čimer se do zdaj ni, je na kratko težko povedati. Opažam pa pri delovodjih po mojem mnenju zelo nevarno miselnost, da imamo sedaj razne službe, zato da bodo reševale vse probleme, in delovodja postaja le zbiralec in posredovalec problemov. Če bomo priznali in sklenili uvajati vodenje s pomočjo zastavljenih ciljev, se bomo o teh

Nebo žari

Foto: Franci Kamnik II

problemih še itak podrobneje pogovarjali. O izboljšanju pripravljenosti proizvodnje bi skušali najti predlog po ogledu naslednjega vzroka za predrago proizvodnjo.

3. Zaokroženost proizvodnega ciklusa. Do česa lahko pride, če delovodja, delavec in kontrolor ne vedo, čemu bo izdelek služil in kakšna je njegova funkcija, se je pokazalo pri izdelavi zadnje serije lafet, ko smo prigradili pogon za vožnjo. Monterji se več ukvarjajo z dodelavo delov kot z montažo. Stalno so obkroženi s svetovalci od delovodje, konstruktorjev, kontrole, drugih šefov — ter lanserjev in skladiščnikov, ki odnašajo dele za strojno obdelavo, jih zamenjujejo itd. Pole tega je lanser izdelavo delov lansiral po vseh možnih mestih in sedaj niti ne najdemo vseh botrov slabe izdelave.

Ali pa vzemimo primer, ko je delovodja dal krogli ojničnega vijaka ekscentrične stiskalnice, ki je pri izdelavi nenačrtno nastala elipsasta, lepo prilagoditi skodelico. Ker ni vedel, da vijak med obratovanjem v skodelici niha, je bilo tako prilagajanje le lep primer Siziovega dela.

Delavec v Weingartnu na karuzel stružnici vedno struži dele sklopke, ki so si po dimenzijah sicer različni, postopek dela, orodje, važne mere ipd. pa je vedno enako. Naš delavec na istem stroju pa grobo obdeluje razne ulitke in odkovke, parkrat na leto pa dobi v delo dele omenjene sklopke. Pričakovati, da jih bo izdelal v istem času in enako kvaliteto, bi bilo nerealno. Isto velja seveda za druge stroje. Na tem področju bi torej morali čimbolj zaokrožiti proizvodnjo za izdelavo delov do montaže. Konkreten predlog:

a) Organizirati izdelavo in montažo lahkih strojev in podsklopov za težke stroje v eno celoto. Sedaj smo itak pred selitvijo lahke strugarne zaradi povečave delovne površine vzdrževalcev. Stružarni lahko priključimo rezkalnico in montažo pod enotno vodstvo. Glede prostora so možnosti v novi lahki hali. Načrtovati izdelavo lahkih delov za stroje v stari hali je problematično tudi zato, ker bo, kot je že dogovorjeno, po zagotovitvi novih prostorov za »orodjarno« treba odstopiti vzdrževalcem obe ladji zapadno od prečnega tira. Potrebna bo ponovno drugačna prerez-poreditev in novi stroški za selitev strojev.

b) V individualni proizvodnji, ki se naj koncentriira v stari hali, naj bi bil prvi cilj zmanjšanje asortimana. Tako širok asortiman, kot ga imamo danes, sicer zmanjšuje rizik pomanjkanja naročil, istočasno pa postaja jasno, da so stroški take proizvodnje previsoki in jih trg vedno težje sprejema. Izbrati moramo proizvode, pri katerih imamo določene prednosti, npr. zaradi domačega vložka kvalitete materiala, upoštevati trend potrošnje posameznih izdelkov, sigurnost ponavljanja naročil ter predvsem donosnost posameznih skupin izdelkov, po možnosti pa tudi stremeti za dokončno obdelavo. Po takem izboru mora prodajna služba preveriti možnost plasmaja povečanih količin do polne zasedbe obstoječih kapacitet. V nasprotnem primeru, se naj asortiman širi na izdelke, ki po principih grupne tehnologije spadajo v obstoječe skupine. Na tak način bi dobili vsaj nekaj skupin izdelkov, katerih proizvodnja bi tekla kontinuirano, izplačalo se bo detaljno naštudirati proizvodne faze, izbrati visoko produktivno opremo in tako poceniti proizvodnjo.

Pogoj, da se karkoli ukrene, pa je seveda dovolj naročil. Plan proizvodnje strojev v l. 1974 sicer le 600 ton proti 1200 ton v l. 1973. Konkretno, katere tipe strojev bomo izdelovali, pa še, razen nepomembnih izjem, ne vemo. Če upoštevamo, da je treba pol leta za nabavo materiala in izdelavo delov, je jasno, da je plan za prvo polletje že splaval po vodi. Problemov z zaposlitvijo monterjev še ne bo konec, fiksni stroški so tu, poslovni rezultati bodo slabi itd.

Med letom smo se še nadejali, da bodo naročila pritekala po sejmju orodnih strojev v Zagrebu in po sestavi amortizacijskih planov ob koncu leta. Od teh upov se sedaj poslavljamo.

Ce ne gre, pač ne gre, z glavo ne moremo skozi zid, bi lahko dejali, navsezadnje nam je pred leti brez proizvodnje strojev tudi kar dobro šlo. Toda med tem časom se je veliko spremenilo, individualna proizvodnja prehaja v vedno težji položaj. Material se je toliko podražil, na vidiku pa so nove podražitve, da

se ob tem, da ga samo grobo obdelujemo, ne da skoraj nič več zaslužiti. Začeli smo izgubljati naročila, ki so bila desetletja v naši proizvodnji. Poleg tega smo v tem času močno okrepili naše službe, ki podražujejo proizvodnjo. Enostavna »štoparija« teh stroškov ne prenese, službe, kot npr. konstrukcijski biro, razvoj, kontrola, raziskave, službe PD itd. pa ji tudi niso potrebne v takem obsegu, kot jih imamo sedaj. Zmanjšati obseg službi je pa manj izvedljivo kot karkoli drugega, saj se npr. ne spomnimo primera, da bi uslužbencu iskali drugo delo zaradi zmanjšanja obsega dela na njegovem delovnem mestu!

Vse to pomeni, da poti nazaj ni, vzdržati moramo pri proizvodnji, ki je manj materialno in bolj delovno intenzivna. Radi tudi pozabljamo, da velika proizvodnja in veliki dobički niso edini niti najvažnejši cilji podjetja. Podjetje obstaja zaradi ljudi in glavni cilj mu morajo biti čim boljše delovna mesta.

Družba omogoča, da se šola vedno več naših otrok, že zaposleni se vedno več dopolnilno izobražujejo, primerna delovna mesta bo lahko naredila le zahtevnejša proizvodnja. Da je domače tržišče premajhno, da bi samo nanj plasirali našo proizvodnjo, nam je že nekaj časa jasno, za samostojen nastop na tujem tržišču pa smo premajhni in premalo afirmirani. Sprijazniti se moramo z vlogo neveste, ki se ozira za bogatim ženinom ali pravilneje za partnerjem, s katerim bi v sodelovanju našla obojestranske koristi. V tej smeri je vodstvo TOZD, predvsem njen direktor, vložilo veliko truda. Trenutno so prizadevanja v tej fazi:

— Prodaja na sovjetsko tržišče se načrtuje v okviru dogovorjene meddržavne blagovne menjave. Železarna naj bi svoje potrebe po težkih obdelovalnih strojih krila iz ruske proizvodnje, mi bi pa izvažali stiskalnice. Tudi drugi dve železarni kaže ta razumevanje in predvidevata oskrbo opreme z ruskega tržišča. Pozneje, najprej pa v dveh letih, bi Rusi našo proizvodnjo vključili v svoje gospodarske plane, prišlo bi do specializacije programa, proizvajali bi le en tip stiskalnic. Vsa naša proizvodnja ne predstavlja niti 1 odstotka ruskih potreb.

— Močna italijanska firma ROVETA se je nameravala licenčno povezati z enim naših

podjetij. Po sporazumu o delitvi programa s tem podjetjem tečejo sedaj pogovori o sodelovanju ROVETE in Raven. Direktor naše TOZD je povabljen na obisk pri ROVETI, za obisk pa nima časa.

— Tudi ena največjih evropskih proizvajalk stiskalnic vzhodnonemški ERFURT ponuja sodelovanje, potrebni bi bili osebni kontakti, zaenkrat jih odlagamo.

— Podobno je tudi s Čehi. Za začetek naj bi jim ponudili dobavo posameznih delov stiskalnic.

Tako se torej spogledujemo na več strani. Poroka po prekratku poznanstvu ima malo verjetnosti za uspeh, predlogo omahovanje pa rado prinese glas o nezanesljivosti in na koncu poroko s prisilnim upraviteljem in 80% plačami.

Pretiranih iluzij, da nas bo povezava s katero koli evropskih proizvajalk rešila vseh težav, seveda ne smemo imeti. Tudi firma WEINGARTEN je izjavljala, da kadar bo imel delo WEINGARTEN, ga bodo imele tudi Ravne. Dejansko pa to seveda pomeni, da bodo Ravne imele delo, če ga bo imel WEINGARTEN preveč, kar je navsezadnje razumljivo in v praksi potrjeno.

Že dalj časa pa so znane smernice federacije in republike, ki narekujejo povezovanje našega gospodarstva z gospodarstvi držav v razvoju. Na tem prostoru bi imeli določene prednosti proti konkurenci v Evropi. Zaenkrat pa še ne najdemo kontakta. Mogoče ne znamo dovolj organizirati direktorije ZPSZ, ki mora imeti glede informiranosti in poznanstev prednosti pred oddaljenimi Ravnami.

Na koncu bi seveda kazalo odgovoriti na vprašanje, ali je takšno pisanje v našem glasilu sploh smotno. S podobnimi problemi se ukvarjajo najbrž tudi drugi obrati, vendar polemike nihče ne načenja. Tako javno obravnavanje notranjih problemov bi lahko škodilo ugledu obrata, TOZD in tovarne, če glasilo ne bi istočasno obširno poročalo o proizvodnih uspehih, ki so kljub omenjenim in drugim težavam dobri. Končno pa se smemo zgledovati pri ZK, ki se nikoli ne pomišlja pred domačo in celo sosedno javnostjo odkrito obravnavati tudi svojih problemov in napak.

Jože Potočnik

Varna uporaba bremenskih verig

Z namenom, da se odgovorni delavci našega podjetja natančneje seznanijo s pravilno uporabo in vzdrževanjem bremenskih verig, je bil dne 25. januarja 1974 na Ravnah enodnevni seminar o uporabi in nevarnosti bremenskih verig ter pogojih za varno delo z njimi.

Seminar je bil organiziran na podlagi dogovora med proizvajalcem bremenskih verig »TOVARNO VERIG« Lesce Bled in železarno Ravne, ki bremenske verige množično uporablja. Strokovni seminar so v celoti pripravili in izvedli odgovorni delavci »TOVARNE VERIG«, medtem ko je organizacijski del izvedla služba varstva pri delu železarne Ravne.

Strokovni del seminarja je obsegal področje sedanjih, še manj urejenih razmer med proizvajalcem verig in uporabniki z vidika tehničnega in ekonomskega pomena. Uvodoma jih je prikazal tov. Prešern, direktor prodaje.

O proizvodnji in pomenu verig kot znanem pripomočku za dviganje in transport bremen, ki se zaradi svoje enostavne tehnične oblike, robustnosti in raznolikih izvedb ter gibljivosti v vseh smereh, uspešno uveljavljajo na vseh področjih, je predaval tov. Ljubič, šef proizvodnje verig.

V zvezi s tem predavanjem je bil prikazan film o proizvodnji verig in vijakov

v tovarni verig v Lescah, iz katerega smo spoznali celoten tehnološki proces izdelave bremenskih verig, njihovo kontrolo in preizkušnjo. O nevarnostih pri uporabi bremenskih verig je pripravil varnostni ing. Remc zanimivo predavanje, ki ga je dopolnil z avdiovizualnimi lepaki, tako da smo ga lahko v celoti zares nazorno spremljali.

Prikazane so bile nekatere konkretne rešitve o pravilnem nadzoru in vzdrževanju bremenskih verig, ki so v praksi izvedljive in so v skladu z določbami veljavnih tehničnih normativov in varstvenih predpisov.

Seminarja se je udeležilo 22 odgovornih delavcev, ki delajo na področju vzdrževanja in uporabe privezovalnih sredstev iz železarne Ravne in eden iz podjetja »STROJ« Radlje. Zaradi pomembnosti seminarja za splošen pomen varstva pri delu in še posebej za zmanjšanje delovnih nezdov v železarni so seminarju prisostvovali tudi predsedniki komisij varstva pri delu za posamezne TOZD in strokovna sodelavca službe varstva pri delu.

Po predavanjih je bilo postavljenih nekaj strokovnih vprašanj o izdelavi bremenskih verig, razvila pa se je tudi širša razprava o problemih v zvezi z uporabo in vzdrževanjem bremenskih verig v našem podjetju.

Splošna ugotovitev, ki se je na podlagi razprave pokazala, kaže na to, da smo v našem podjetju storili že nekaj ukrepov, s katerimi delno izpolnjujemo predpisane zahteve glede varstva pri delu. Številni problemi, zlasti v zvezi z obveznimi pregledi bremenskih verig, pravočasnim izločanjem iz uporabe, žarenjem po določenem času uporabe in ponovnih poskusnih obremenitvah, pa so ostali tako v organizacijskem kot v tehničnem pogledu še nepopolno urejeni.

Prav tako se je pokazala potreba, da se s tematiko tega seminarja seznanijo tudi odgovorni vodstveni tehnični strokovni sodelavci naših vzdrževalnih obratov in vodje obratov, ki lahko na tem področju največ prispevajo za izvedbo potrebnih ureditev, zato bo morda treba seminar na takem nivoju še enkrat ponoviti.

Na seminarju je bilo vsem prisotnim razdeljenega precej propagandno tehničnega in varstvenega gradiva v obliki prospektov in priročnik tabel za pravilno obremenjevanje verig, ki jih lahko po potrebi še naročimo za vse delavce, ki imajo opravka s privezovanjem in prenašanjem bremen z žerjavi.

Bremenske verige se v našem podjetju poleg jeklenih vrvi uporabljajo v vseh obratih, kjer so žerjavi. Podatki o delovnih neizgodbah v železarni pričajo, da prihaja pri uporabi teh privezovalnih sredstev do pogostih poškodb.

Poraba bremenskih verig v naši železarni je razmeroma velika, kar predstavlja za podjetje veliko izgubo, zato moramo biti posebej zainteresirani, da se dosežanje pomanjkljivosti v zvezi s privezovalnimi sredstvi tako v organizacijskem kot tehničnem smislu čim bolj zadovoljivo uredijo v skladu z obstoječimi zakonskimi predpisi.

Strokovni sodelavci »TOVARNE VERIG« nam bodo s svojimi izkušnjami vedno pripravljeni pomagati, zato se jim za izvedbo seminarja kot tudi za bodoče sodelovanje iskreno zahvaljujemo.

Franc Čegovnik, varn. inž.

IZ ŽELEZARNE JESENICE

21. januarja so bili v Londonu s posredovanjem mednarodnega združenja za investicije v Jugoslaviji podpisani štirje sporazumi, po katerih so za izgradnjo nove hladne valjarne v okviru jeseniške železarne zagotovljeni tudi krediti v skupnem znesku 39,7 milijona dolarjev. Ko bo leta 1976 stekla nova hladna valjarina, bo njena letna proizvodnja znašala 115.000 ton pločevine iz nerjavečega in električnega jekla ter mehkih jekel.

V počastitev dneva žena pripravljajo na Jesenicah razstavo gobelinov. Pred leti se je na tovrstno razstavo prijavilo presenetljivo veliko oblikovalk z izredno estetskimi deli. Namen takih razstav je tudi spodbuda za dekleta in žene, da bi v prostem času segle po takem delu.

Ob tem se nam nehote vsili vprašanje, ali ne bi kazalo tudi pri nas organizirati kakšne podobne razstave, ker se prav gotovo tudi pri nas ukvarjajo z vezenjem, pletenjem, krojenjem in podobno.

V jeseniškem glasilu »Železar«, ki izhaja kot tednik so objavljeni podobni sestavi

ki kot v našem Fužinarju, vendar je v Železarni tudi nekaj takih stvari, ki jih v Fužinarju ni, pa bi jih naši delavci z veseljem prebirali in jih morda tudi pogrešajo kot npr.: članki s področja psihologije »Ali lahko razvijemo inteligentnost svojih otrok?«, Mala šola samoupravljanja v nadaljevanjih, Obrambna vzgoja. Ena stran Železarnja je čisto literarna. Na njej objavljajo potopise in kljub temu, da gre za tehnik, jim ne zmanjka prispevkov iz NOB. Prav tako se bolj zavzemajo za kulturno estetsko vzgojo, za zadovoljevanje, prebujanje in dviganje kulturnih potreb delavcev, seveda pa šele v zadnjem času, zato se srečujejo s posameznimi družbenopolitičnimi delavci, ki še sami nimajo prebujenih kulturnih potreb in zato tudi zelo formalistično gledajo na vsa ta vprašanja, jih sprejemajo kot obrobna in manj pomembna. V njihovo zavest še ni prodrla spoznanje, da je kultura pomemben dejavnik v boju za samoupravljanje, za osvoboditev dela in človeka, da je pomemben sestavni del boja za celovito socialistično osebnost in ne moremo se izogniti primerjavi, da se tudi pri nas dogaja natančno tako.

Zlatka Strgar

VZAJEMNOST — POROK ZA USPEH

Pri odmerjanju dolžnosti in obveznosti pri vse večjem podružabljanju družbenega procesa, katerega vmesni rezultat je preoblikovana samouprava, sta socialistična zveza in sindikalna organizacija kot nosilki pomembnih družbenih nalog dobili tudi priznanje. Organizacija zveze komunistov kot vodilna politična moč pa je z vključevanjem v aktivnosti SZDL in sindikata dolžna obogatiti vsebino teh aktivnosti. Na ta način bo vloga in moč organizacije ZK nedvomno porasla, SZDL in sindikat pa bosta za realiziranje svojih programov imela trdnjšo osnovo.

Programi dela za prihodnje obdobje morajo biti obogateni z navedeno vsebino, ki zagotavlja enoten in celovit nastop

sindikalne organizacije, organizacij zveze mladine in zveze komunistov.

Naloge, ki si jih organizacije v svojih programih nalože, morajo biti zastavljene tako, da jih je možno reševati v sredini, na katero je mogoče vplivati. Uspešnost delovanja je izdatnejša, če pri zastavljeni nalogi upoštevamo tudi lastno odgovornost in prizadevnost za aktualno rešitev.

Te ugotovitve so bile predmet razprav tako na seji sveta sindikata kot na seji sveta zveze komunistov železarne Ravne.

Načrtovanje kadrovske strukture je eden od pogojev za uspešno vključevanje organizacij v samoupravno odločanje po novem delegatskem sistemu. Ovreči je treba dosedanje prakso (ki sicer ni bila pravilo) o regeneriranju kadrov, ki so po izteku mandatne dobe v organu samouprave kandidirali v sindikalni organizaciji, pa ponovno v samoupravi ipd. Kadrovanje za politične organizacije naj bi bilo naloga in skrb organizacije ZK, pri čemer pa članstvo v organizaciji ZK ne bi smelo biti pogoj za to skrbstvo.

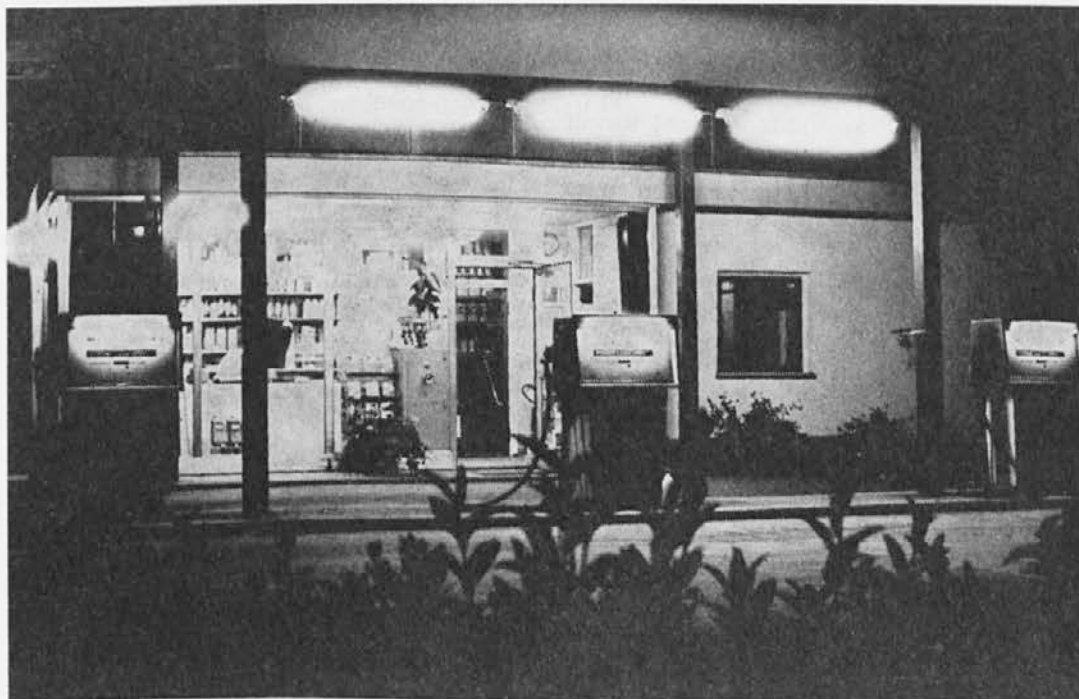
Glede na to, da so evidentiranje, kandidiranje kakor tudi volitve tako v delegaciji samoupravnih organov v organizacijah združenega dela kot v samoupravnih družbenih skupnostih že v pristojnosti sindikalne organizacije in socialistične zveze, bi tak način skrbi za kadre s primernim izobraževanjem omogočil tvorno oblikovanje vseh vrst kadrov.

Poglobljeno delovanje subjektivnih sil na socialno šibko strukturo zaposlenih mora vzbuditi zaupanje in odločnost pri reševanju in zagotavljanju socialne varnosti. Dobro počutje je eden izmed pogojev za boljšo produktivnost.

KAJ MENIJO SODELAVCI — VOZAČI

V Informativnem fužinarju je večkrat objavljen kak članek, ki piše o problematiki železarne ali krajanov, mislim pa, da o naših sodelavcih — vozačih in njihovih problemih še ni nihče ničesar napisal.

Naša delovna organizacija se vedno bolj razvija in širi, obenem pa potrebuje ved-

Potem pa vsega zmanjka

Foto: Franci Kamnik II

no novo delovno silo, ki je razumljivo ne more dobiti vse na Ravnah, ampak se vozijo ljudje na delo iz vseh treh dolin: Mislinjske, Dravske in Mežiške. Ali so ti naši sodelavci zadovoljni s prevozom, še ni bilo slišati nikjer. Če prisluhneš tem ljudem, ugotoviš, da vlada med njimi negotovost in nezadovoljstvo. Mnogo je slišati o mrzlih avtobusih, gneči in nerednem prevozu.

Treba se je zamisliti ob tem, ali lahko delavec, ki vstane zjutraj ob štirih ali pol petih ter čaka na avtobus v dežju in snegu, saj čakalnice niso urejene skoraj nikjer, potem pa se preriva na hladnem in prepolnem avtobusu, ali lahko tak delavec v redu opravlja svoje delo, ki vedno bolj zahteva zaradi tehnološke in delovne discipline zdravega in spočitega človeka, ne pa premrzlega in pretresenega. Po delu, namesto da bi sedel v avtobus in se odpeljal domov, zopet čaka in zavije zaradi toplega prostora v okrepčevalnico na kozarček konjaka, da se ogreje. Kaj mu bolj koristi, toplo kosilo ali alkohol na prazen želodec?

Pravi čudež, da se do sedaj še ni pripetila kakšna hujša nesreča, ko delavci, na-

veličani čakanja, planejo na avtobuse, ki pridejo velikokrat z zamudo. Posebno je to »prijetno« pozimi in v dežju, ko mimo grede obrišeš pol avtobusa.

Ali se je že kdo od naših vodilnih delavcev peljal zjutraj iz Slovenj Gradca, ko se včasih na Krpana nabere do Raven tudi po 180—200 ljudi, čeprav je predviden s stojišči vred za okoli stoširideset potnikov?

Zakaj so nekateri vozni redi tako prirejani, da pride avtobus na Ravne že ob 5.40 ali 5.45, ko se marsikateri domačin, ki tudi gre zjutraj na delo, še ni skobacal iz tople postelje, njegovi sodelavci pa preganjajo čas po garderobah? Je to potrebno? Marsikomu bi bilo ustrezno.

Predstavniki podjetja in sindikata bi lahko temu problemu posvetili več skrbi in zahtevali od prevoznika podjetja, da izpolnjuje pogodbo, ki jo ima sklenjeno z železarno in kjer lepo piše o kulturnem in rednem prevozu naših sodelavcev.

Še bi lahko pisal o tem, vendar mislim, da sem s tem sestavkom dovolj povedal. Če kdo ne verjame, se lahko prepriča.

-eč

Železarske zanimivosti

Nerjaveča jekla se vedno bolj uporabljajo v industrijske namene in v široki potrošnji. Zelo močno povečanje je opaziti po letu 1960 in 1970. V spodnji tabeli so navedeni podatki svetovne proizvodnje brez socialističnih držav.

1950	1.000.000 ton
1960	2.000.000 ton
1965	3.200.000 ton
1970	4.300.000 ton
1972	5.000.000 ton
1973	5.500.000 ton
1980	predvidoma 9.000.000 ton.

Glede na tako prognozo naraščajoče porabe nerjavečega jekla je razumljivo, da bodo ferolegure, kot FeCr in FeNi vedno bolj iskane na tržišču. Zato si nekatere železarnice ali trgovske hiše ustvarjajo večje zaloge takrat, kadar cena FeCr ali niklja trenutno pade.

(Po podatkih Britanskega inštituta za jeklo)

Koliko kroma je v rudnih rezervah v svetu? Ker narašča uporaba kroma, je izdelan dokaj točen pregled glavnih rezerv (Cr) v kromitnih rudah, ki služijo kot surovina za izdelavo ferokroma.

Država	Krom (metal v rudi) tisoč ton
1. Južnoafriška republika	521.500
2. Južna Rodezija	158.700
3. Sovjetska zveza	13.600
4. Turčija	2.700
5. ZDA	1.800
6. Finska	1.800
7. Filipini	900
8. Kanada	900
9. Indija	900

Iz tega prikaza je razvidno, da posedujeta večino kromove rude le dve državi, in sicer Južnoafriška republika in Rodezija. Praktično to pomeni, da bosta v naslednjih letih imeli odločilen vpliv na ceno.

(Podatki po Bureau of Mines)

Švedska. Železova ruda na Švedskem je znana po svoji kakovosti, saj ima visok odstotek železa (Fe) in skoraj nobenih škodljivih primesi. Zato jo izvažajo po vsem svetu za izdelavo specialnega jekla. Največji rudnik železove rude je Kiruna Vara na območju severnega polarnega kroga. Ta rudnik ima ogromen obseg in ima pod zemljo izkopanih

420 km rogov take velikosti, da je po njih mogoče prevažati rudo v normalnotirnih vagonih. To je do sedaj največja dolžina rudniških rogov na svetu.

Francija pospešeno gradi mini železarnice. V kratkem bo pričela obratovati ena v mestecu Montreuilu blizu Pariza s kapaciteto 150.000 ton surovega jekla. Poleg te se projektira še pet mini železarn, ki bodo imele kapaciteto od 100.000 do 200.000 ton surovega jekla na leto.

Japonska si prizadeva, da bi atomsko energijo uporabljala tudi v metalurgiji. Kot prvo so si zadali nalogo, da bodo zgradili poskusni obrat za direktno redukcijo železove rude s pomočjo 50 MW atomskega reaktorja. Ta naj bi pričel obratovati v letu 1978, čeprav so ga nameravali dati v pogon šele leta 1980. Gradnja so pospešili zaradi nastale naftne krize. Z uporabo atomskega reaktorja za proizvodnjo surovega jekla bo odpadla uporaba koksa v plavžu ter mazuta ali nafte za proizvodnjo električne energije. Poleg tega bo ostanek električne energije uporabljen za ogrevanje vode (centralna kurjava) ter destilacijo morske vode v pitno vodo.

Ta projekt je prvi te vrste na svetu, ki popolnoma nadomešča premog (koks) in nafto kot energijo v kompleksnem metalurško-kemičnem kombinatu.

Italija že od leta 1960 načrtno investira v svoje južne pokrajine, ki so v industrializaciji močno zaostale za severnimi. Že pred leti so v znani luki Taranto zgradili veliko železarno in novo ladjedelnico. Letos pa so pričeli graditi v najbolj zaostali pokrajini, v Kalabriji prvo železarno.

Imela bo značaj »mini železarnice« čeprav bo proizvajala 500.000 ton nizkolegiranih jekel predvsem za potrebe ladjedelništva. Pričetek obratovanja predvidevajo ob koncu leta 1975.

Združene države Amerike so takoj po izbruhu naftne krize analizirale tudi svoje zaloge uranove rude, ki je osnovno gorivo za jedrske elek. centrale. To analizo zalog je izvršila državna komisija za atomsko energijo. Zanimive so nekatere ugotovitve, ki jih podajam:

Trenutno obratuje v ZDA 19 rudnikov uranove rude, ki so proizvedli:

v letu 1971	12.400 ton
v letu 1972	14.900 ton

Vsi ti rudniki pa niso delali s polno zmogljivostjo in so v poprečju dosegli le 69 %

tehnične kapacitete. Dalje so vsi rudniki kopali le bogato uranovo rudo, ter jo v separacijah obogatili na koncentrat U_3O_8 . Proizvodni stroški so pod 10 dolarjev za eno libro (t.j. 0,45 kg), zanimiv je tudi podatek, da je zalog bogate rude samo še do leta 1985, nato bo prišlo do uporabe siromašne rude, kjer so stroški znatno višji. V ostalih državah so velike zaloge uranove rude, še v Južno Afriški Uniji, Avstraliji, Kanadi, Franciji, Češki, Sovjetski zvezi in Kitajski. Zaloge zadnjih treh niso javno objavljene. Ker so glavna nahajališča te strateške rude največje v Južno Afriški Uniji (baje 50 % vse rude na svetu) je tedaj razumljivo zakaj ZDA posvečajo vedno več pozornosti, saj jim bo lastne rude kmalu zmanjkalo.

Jugoslavija ima tudi precej uranove rude, vendar pa zaloge niso še objavljene.

Sovjetska Zveza je v železarni Novokuzneck (Zahodna Sibirija) zgradila novo jeklarno s kisikovimi konvertorji. V jeklarni montirajo dva 300-tonska konvertorja, ki sta trenutno največja v SZ. Obratovati bo začela 30. marca tega leta.

Japonska ima veliko potrebo po plinastem gorivu, ki ga namerava dobiti na celino. Za zajetje plina in transport so nujno potrebne cevi velikih premerov. V ta namen bodo zgradili novo cevovod za cevi do 2,5 metra premera in debeline 25 milimetrov. Cevovod bo gradila ena največjih železarskih družb Nippon Kokan iz lastnih sredstev.

Jugoslavija — Železarna Jesenice je prijavila na patentnem uradu SR Slovenije patent svojih sodelavcev ing. Antona Rasingerja in ing. Jožeta Arha. Imenovana sta izdelala napravo, ki omogoča enakomerno doziranje svinca (Pb) v tekoče jeklo. Z novo napravo je rešen problem izplena legiranega svinca in pravilna ter enakomerna razdelitev svinca v jeklih ki se obdelujejo na brzoobdelovalnih in avtomatskih strojih. Delo z napravo je popolnoma varno (strupeni plini svinca) in enostavno rokovanje.

Prijava patenta je pomembna pridobitev za železarno Jesenice, kakor tudi vzpodbudna in žarek upanja, da se bo na tem področju le nekaj premaknilo, saj smo Jugoslovani s patentni na skoraj zadnjem mestu v Evropi.

Dipl. inž. Rado Jelerčič

TEHNIČNE IZBOLJŠAVE

Delavci TOZD metalurške proizvodnje Peter Delak, dipl. inž., Franc Tušek in Janko Trstenjak so rekonstruirali stroj za prevlačenje gosničnih členkov. Rekonstruirali so čeljusti, palice in mizo. Zmanjšala se je poraba čeljusti, palic in olja, poleg tega pa so se zmanjšali še zastoji. Realnega prihranka izboljšave ni bilo moč ugotoviti, zato je komisija dodelila avtorjem enkratno nagrado 3.000 dinarjev, ki si jo delijo v razmerju: Peter Delak, dipl. inž., 40 %, Franc Tušek 34 % in Janko Trstenjak 26 %.

Vzdrževalca iz valjarne Jože Orešnik in Jakob Logar sta izboljšala prileganje pogonskih zobnikov na valjih na srednji progi. Odpravila sta hidravlični sistem izbijanja valjev, ki je bil nezanesljiv in zamuden, in privijačila zobnik na valj. Zahvaljujoč tej izboljšavi se je odpravilo zamudno in težko izbijanje zobnikov. Ekonomskega učinka pri njej ni bilo moč ugotoviti, zato je komisija nagradila avtorja z enkratno nagrado 800 dinarjev, ki si jo je delila na polovico.

Delovodja vzdrževanja topilnice Jože Haber in ključavničar Ivan Lepej sta izboljšala tesnjenje zračne pošte. Pri zaporu ni loputi sta pritiskne vzmeti zamenjala z mehko gumo. Izboljšalo se je tesnjenje in zmanjšali zastoji pri zračni pošti. Ekonomskega učinka pri tej izboljšavi ni bilo

Prometna vzgoja v šolah

Ob izredno naraščajočem prometu in nagli rasti prometnih nesreč, zlasti še učencev, postaja prometna vzgoja v varstvenih zavodih, osnovnih šolah in za mladino srednjih šol, vse pomembnejša. Zato sta svet SR Slovenije in zavod za šolstvo SR Slovenije zavzela razna stališča v zvezi s prometno vzgojo v šolah in o njenem nadaljnjem razvoju, kakor tudi v vprašanjih, ki se nanašajo na nov učni načrt prometne vzgoje v šolah. Ta ima namen, čim bolj usposobiti učence za varno ravnanje v cestnem prometu. Pri tem pa je nujno potrebno tesno sodelovanje občinjskih svetov za preventivo in varnost v cestnem prometu s šolami in organizacijskimi enotami zavoda za šolstvo. Saj le s tesnim sodelovanjem obeh institucij bomo lažje in hitreje dosegli zadovoljivo varnost otrok ob tako hitrem in nenehnem naraščanju prometa.

Program prometne vzgoje v osnovnih šolah je že več let vključen v učnem načrtu tehnične vzgoje. Čas predavanj o prometni vzgoji pa je bil do sedaj zelo minimalen, tako da so učenci komaj spoznali določene predpise in prometne znake. Zato je že dosedanja praksa, ki pa se bo še popestrila, takšna, da so v vseh osnovnih šolah organizirani prometni krožki, ki jih vodijo mentorji prometne vzgoje na šolah. Program teh krožkov je zelo obširen; tako lahko z njo učenci gledajo razne filme iz prometne problematike, ki jih posoja občinski svet za preventivo in varnost v cestnem prometu. V določenih šolah naše občine imajo urejene poligone s prometnimi znaki in križišči, na katerih potem praktično vozijo s kolesom in tako teoretično znanje, ki si ga pridobijo v razredu, praktično izvedejo na teh poligonih. Na njih se učenci osnovnih šol tudi praktično usposobijo za spretnostno vožnjo, ki pride v poštev pri raznih šolskih tekmovanjih, ki jih v okviru pristojnosti organizirata občinski oz. republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Pri tem je treba poudariti, da so tudi šole naše občine na teh tekmovanjih dosegle vidne rezultate in prejele razna priznanja v obliki pohval ter diplom.

Prometna vzgoja pa ni potrebna samo v osnovnih šolah, temveč tudi v srednjih šolah itd. Zato se svet SR Slovenije zav-

zema, da bi na vseh srednjih in strokovnih šolah uvedli poučevanje prometne vzgoje. Učni program prometne vzgoje na teh šolah bo vsekakor drugačen kot oni za osnovne šole, zato je predlagal, da bi vanj uvedli strokovni del, ki bi zajemal teorijo o prometni varnosti in praktični del s tekmovanji ter moralno etično vzgojo, v kateri bi obravnavali pomen srčne kulture človeka tudi v prometu na cestah. Svet SR Slovenije za preventivo in vzgojo v cestnem prometu se je z zavodom SR Slovenije za šolstvo že okvirno dogovoril, da bi ta predmet vključili v predmet tehnične pouka, moralne vzgoje in mladinske ure. Z uvedbo prometne vzgoje v srednjih in strokovnih šolah lahko trdimo, da smo na področju prometne preventive naredili korak naprej.

Zavedati pa se moramo, da je družbena zaščita postala samoupravna dolžnost slehernega človeka in občana, zato mora biti želja in naloga nas vseh, da na področju prometne vzgoje dosegemo boljše rezultate vseh občanov. To pa bomo dosegli s skupnimi močmi, z nenehnim opozarjanjem otrok in mladine na varno ravnanje v cestnem prometu.

R. Blatnik

PRIJAVLJANJE NEZGOD

Uveljavljanje pravic delavcev — zavarovancev v primeru nezgode pri delu ali na poti na delo ali z dela ni dovolj jasno vsakemu zavarovancu. V praksi prihaja pogosto do najrazličnejših zapletov zaradi nepoznavanja pravic, često pa tudi zaradi pomanjkljivih dokazov in zamujanja roka prijave, ki je predpisan o evidencah na področju dela.

Delavec, ki se pri svojem rednem delu poškoduje, mora vsako, tudi najmanjšo poškodbo takoj javiti svojemu neposrednemu vodji. Če delavec tega ne more storiti sam zaradi težje poškodbe ali dru-

gega vzroka mora poškodbo prijaviti najbližji sodelavec, ki je bil ob nezgodi prisoten. Nezgodo na poti na delo in z dela mora delavec sam prijaviti ali pa poskrbeti, da je prijavljena preko sorodnikov naslednji delovni dan.

Delovodja mora o nezgodi sestaviti poročilo na posebnem obrazcu in takoj en izvod oddati obratovodstvu, en izvod pa dostaviti službi za varstvo pri delu. Za manjše poškodbe ni treba sestavljati poročila o nezgodi, če je iz poročila o nudenju prve pomoči razvidno, da je bil delavec poslan nazaj na delo. Če pa zaradi takšne poškodbe pride vseeno do bolezenske odsotnosti, je treba sestaviti poročilo in ga oddati takoj, to je prvi dan bolezni. O vsaki težji nezgodi mora delovodja takoj obvestiti službo za varstvo pri delu. Kraj nezgode mora ostati neizpremenjen do prihoda komisije ali delavca službe za varstvo pri delu, da se ugotovijo pravi vzroki nezgode.

Če preti nevarnost nove nezgode ali če bi prišlo do večjega zastoja v proizvodnji, se lahko spremeni prvotno stanje ob nezgodi le toliko, kolikor je nujno potrebno.

Na podlagi prijave delovodje mora obratovodstvo poskrbeti, da se prijave delovodij oddajo in napišejo v 6 izvodih. Od tega je treba takoj poslati službi za varstvo pri delu 5 izvodov nezgodnih prijav. Nezgodne prijave je treba dostaviti službi za varstvo pri delu najkasneje v roku 24 ur od nastanka nezgode.

V primerih, ko delovna organizacija ni mogla biti takoj obveščena o nezgodi na poti na delo ali z dela pošlje prijavo delovodja takoj naslednji dan, ko je izvedel za nezgodo.

Če bomo ravnali tako, ne bo prišlo do zapletov in slabe volje. S tem bomo zadoštili tudi predpisom o evidencah s področja varstva pri delu.

I. D.

Kadar ti avto preseže hitrost 100 km na uro, ne voziš več, ampak — ciljaš.

Torsten Tegner

moč ugotoviti, zato je komisija nagradila avtorja z enkratno nagrado 1.000 dinarjev, ki si jo delita na polovico.

Ključavničar iz orodjarne Štefan Mešnjak je izboljšal kalup za kovanje bran. Po starem se je gravura za kovanje izsekov varila in nato ročno brusila. Delo je bilo zamudno in nekvalitetno. Predlagatelj je izdelal nov kalup in nanj vstavil segmente namesto gravure. Ko se segmenti obrabijo, se jih prebrusi in ponovno vstavi v kalup. Vzdržljivost novega kalupa je večja, popravilo pa je manj zahtevno in cenejše. Realnega ekonomskega učinka te izboljšave ni bilo moč ugotoviti, zato je komisija nagradila avtorja z enkratno nagrado 2.000 din.

K. F.

Kažipot

KULTURNA KRONIKA

PREŠERNOVA DRUŽBA LETOS

V letu 1974 bo Prešernova družba izdala naslednje knjige:

Prešernov koledar 1975 bo izšel za 30-letnico osvoboditve in bo temu primerno urejen. Poleg člankov, vsakovrstnih prispevkov, vsakoletne kronike iz svetovnega političnega dogajanja bo v koledarju tudi nekaj proze in nekaj najlepše poezije, ki je nastala v težkih časih NOB.

Janez Švajncer: Ko človek zori, roman. Roman je delo mariborskega pisatelja, ki je izdal že precej knjig. V njem je pisatelj upodobil današnje mlade ljudi, ki v svoji rasti prelahkotno jemljejo življenje, lahkomišno se zapletajo na vse strani, dokler se življenje ne postavi prednje v vsej trdoti in ga potem lahko rešijo le še z močno voljo.

Tone Svetina: Ugaslo ognjišče, povest. Pisatelj, ki je znan z že večkrat ponatisnjenim romanom »Ukana« in s prav tako uspelo knjigo »Stena«, je v tej povesti opisal enega od zadnjih samotarjev gozdovnikov, ki živi od sveta odtujeno od prve svetovne vojne dalje. Toda nova vojna ga znova pritegne v dogajanje, poveže se s partizani, kajti zave se, da ne more živeti odtrgan od življenja in svoje življenje daruje domovini, človeštvu.

Nadežda Konstantinovna Krupskaja, Spomini na Lenina. Knjiga se bere kot roman, kar je razumljivo, saj je Lenina Krupskaja, njegova žena, gotovo od vseh najbolj poznala in nam ga prikazuje predvsem s tiste strani, s katere ga doslej še nismo tako dobro poznali. Prav je, da ljudje dobijo v roke knjigo o možu, ki je sprožil eno največjih revolucij v svetovnem dogajanju in ki je vse svoje življenje posvetil delovnemu človeku.

Mlada Breda — to bo izbor naših najlepših narodnih pesmi od epskih, baladnih pa do ljubezenskih, ki so jih naši očetje in dedje še prepevali, ki pa jih je navlaka vsakovrstnih popevk že skoraj čisto spodrinila iz našega življenja.

Dr. Frančišek Smerdu, Rastline in naše zdravje. Dr. Smerdu bo opisal zdravilne rastline, ki jih nekateri sicer že poznajo, veliko pa je še neznanjih. Ker bodo manj znane rastline tudi narisane, jih bo mogoče prepoznati, seveda pa bo tudi opisano, kako jih uporabljati.

Vse knjige iz te zbirke bodo prejeli člani v novembru 1974 za 55 din, v platno vezane (koledar bo broširan) pa za 85 din.

Knjige in revije Prešernove družbe lahko naročite na naslov:

PREŠERNOVA DRUŽBA, 61000 Ljubljana, Opekarska — Borsetova 27, telefon 21-440, čekovni račun 50100-678-45127.

RAZSTAVA ČOBAL — POTOČNIK

18. januarja 1973 je bila v Likovnem salonu na Ravnah otvoritev razstave grafik in olj akademskih slikarjev Bogdana Čobala in Vladimira Potočnika. Goste je pozdravil tov. Kostanjevec, nakar je kustos tov. Prosenčeva iz mariborske Umet-

nostne galerije predstavila oba slikarja v njunih delih.

Direktor gradbenega podjetja Gradistov. Zaletel je s prisrčnim govorom otvoril razstavo; Gradistov je bil namreč pokrovitelj. Tudi ob tej razstavi je izšel katalog, ki sta v njem predstavljena oba slikarja izpod peresa Vladimira Gajška, ki ga je izdal mariborski razstavljalni salon Rotovž.

Čeprav sta avtorja predstavnika moderne, konstruktivistične, torej ne na prvi pogled razumljive smeri, je bil obisk občinstva na otvoritvi skoraj preskromen.

DVE GOSTOVANJI NA RAVNAH

15. januarja je v Domu kulture na Ravnah gostovala skupina baletnikov iz opernega gledališča Ljubljana. Baletni nastop je potekal ob orkestralni glasbi (seveda na magnetofon) na klasičen način (Čajkovski, Chopin), zabavno klasični (Balošov itd.) in moderni na jazz glasbo, ki daje različne možnosti izraznega plesa.

Plesali so pri nas že precej znani: Volpinova, oba Vidmarjeva, Švarova, Mejač in drugi.

Dvorana je bila srednje polna, čeprav je bilo pričakovati, da bo obisk večji, ker na »živo« pri nas vidimo take vrste umetnosti zelo malo. Po eni strani se zgražamo, da je premalo kulturnih prireditev, kadar pa so, je videti, da to nikogar ne zanima, razen nekaj prosvetnih delavcev, nekaj kulturnikov in peščice radovedne mladine.

V soboto, 19. januarja, je v Domu kulture na Ravnah gostovalo SNG iz Maribora s Partljičevim komedijo »Ščuke pa ni«. Ker bo čez mesec dni na Ravnah premiera dela »Tolmun in kamen« istega avtorja, bodo gledalci lahko primerjali obe predstavi.

Zlatka Strgar

KOTLJE — PREŠERNU

Od Prešernove Vrbe do Prežihovih Kotelj drži le ena pot — pot trpljenja in rasti slovenskega naroda.

(Vpis v spom. knjigo v Vrbi 1972).

8. februarja 1974 bo minilo natančno 125 let, kar je končal svojo trnovo in burno, toda za naš mali slovenski narod tako pomembno življenjsko pot France Prešeren, naš največji pesnik, ki si je s svojimi pesmimi postavil nesmrten spomenik, naš slovenski jezik in literaturo pa povzdignil na raven evropske in svetovne literature. Njegovo ime bo slovelo, dokler bo živel slovenski rod, majhen po številu, toda velik in bogat po svojem trpljenju in ljubezni do svoje zemlje in jezika.

France Prešeren je bil rojen 3. decembra leta 1800 pri Ribičevih v vasi Vrbi na Gorenjskem. Rojen je bil tako, kot toliko drugih takrat, zrasel pa je drugače kot drugi v majhnem narodu, ki pravzaprav takrat niti še ni bil priznan kot narod! Zrasel je v moža s pogledom na svet, ki je bil drugačen in nasproten tedanji resničnosti. To je bil »svobodomiselni«, narodni in revolucionarni pogled na svet in njegove tedanje razmere. Popolnoma nasproten od tedanjega uradnega gesla: »Vse za vero, dom, cesarja«, v katerem se je zrcalila vsa obupna reakcionarnost tedanje družbe in tedanjega slovenstva. To »verododomcesarjevstvo« je skrbno varovala sveta aliansa, sveta zveza treh cesarjev, zveza treh žandarjev tedanje Evrope, avstrijskega, pruskega in ruskega. Ta zveza je s svojo cenzuro dušila v kali vse, kar je bilo naprednega, revolucionarnega in kar se je porajalo iz odme-

vov revolucionarnih vrenj v tedanji Franciji, Italiji, Ogrski in drugod po Evropi.

Reakcionarnost tedanje družbe in režima je kmalu občutil Prešeren, saj mu je oblast odklonila vseh pet prošelj za dosego samostojne advokature. Še usodnejša pa je bila zanj njegova vroča, brezupna ljubezen do hčerke bogatega ljubljanskega trgovca, Primičeve Julije. Ta bogata, pobožnjakarsko vzgojena malomeščanska, na pol nemška »frajlica« z bogatim snubcem je bila zanj, revnega koncipienta, naprednega Slovence, povrh vsega še svobodomiselno usmerjenega v pogojih tedanje vladajoče družbe seveda nedosegljiva. Jasno je, da je vse to zapustilo v Prešernu globoke sledove, da je vzbudilo v njem le še večji odpor do tedanje družbe in razmer, ki so vladale v njej. Sprevidel je, da v tej družbi veljajo le premoženje, naslov in zveze in da bo on ostal vedno le siromak. To vse se je odrazilo v njegovih pesmih. Vsa brezupna ljubezen do Julije: Sonetni venec, Ukazi, Pod oknom, Strunam in druge, vse so zrasle iz njih.

Prešeren pa je tudi jasno spoznal, da je mogoče doseči osamosvojitve slovenskega naroda izpod reakcionarne oblasti le z revolucijo, zato je napisal »Zdravljico«, s katero izraža neomajno vero v vstajenje slovenskega naroda in vsega slovanstva, pa tudi vsega človeštva. Jasno pa tudi pove, kako si to zamislja, saj pravi:

Otrok kar ima Slava,
vsi naj si v roke sežejo,
da oblast
in z njo čast
ko pred, spet naša bosta last.

To pa pomeni, da je treba dobiti oblast v svoje roke, šele tedaj bomo zares zamostojni in svobodni. Ta pa je mogoče doseči le z revolucionarnim bojem. Zato se Prešeren tudi ni mogel strinjati z mišljenjem takratnih ilircev in panslavistov, ki so po vzoru vsenemškega narodnega združenja hoteli ustvariti kot protitež veliko vseslovansko državo. Nosilec oblasti v tej državi bi bil ruski car, eden največjih absolutistov in samodržcev tedanjega časa, besedo v njej pa bi imeli le najštevilnejši slovanski bratje: Rusi, Poljaki, Čehi in Iliri, a vsi drugi, manjši slovanski rodovi in narodi pa jim bi bili morali biti pasje poslušni: (Pesem o četvero bolj množnih Slave rodov). S tem se seveda Prešeren nikakor ni mogel strinjati, zakaj njegova vera je bila: Le dobrota, popolna enakopravnost in ljubezen vseh narodov bosta reševala narode in posameznike, ne pa nasilje in volja močnejšega.

Posameznih del našega velikega pesnika ne bom našteval, več ali manj so danes poznana vsakemu izmed nas. Če pa jih kdo še ne pozna, jih mora in jih bo spoznal. Pač pa bi rad poudaril, da so se pesnikove preroške besede že izpolnile, saj dandanes naša slovenska mladina poje Prešernove pesmi ne samo v verzih, ampak tudi v dejanjih. Dne 12. julija 1943. leta v času najhujšega okupatorjevega terorja je bila v Davčah na Gorenjskem ustanovljena partizanska brigada, ki je dobila ime Prešernova brigada. Ta brigada, ki so ji po vojni sledile mnoge delovne brigade istega imena, je skupno z vsemi drugimi izbojevala svobodo in priborila ljudstvu »čast in oblast«, kakor je preroško napovedal veliki pesnik!

Mi, ki danes svobodno živimo v svobodni domovini kot svobodni ljudje, pa moramo gledati, da se izobražujemo, da se učimo sami, in da naučimo tudi našo mladino, kako je treba težko priborjeno svobodo in ljudsko oblast ljubiti in čuvati in kako jo je treba varovati in izpopolnjevati.

Slava spominu velikega pesnika!

Kotlje, januar 1974

Rok Gorenšek

LUTKE NA KOROŠKEM

Od 24. do 26. januarja je bilo v naši občini IV. področno srečanje lutkovnih skupin. V Črni, Mežici, na Prevaljah in Ravnah so se pred malčki zvrstile naslednje skupine:

VVZ Ravne, VVZ Mežica, lutkovno gledališče Slovenska Bistrica, osnovna šo-

la Tišina, gimnazija Ljutomer, otroški vrtec Murska Sobota, KUD Kamnica in Lutkovno gledališče Maribor.

To je vsekakor zelo lep korak na do- slej vse preveč zanemarjenem področju gledališče vzgoje najmlajših in gre prirediteljem, pa tudi domačim skupinam vse priznanje za opravljeno delo. Treba bi bilo začeto delo nadaljevati ter malčkom redno nuditi takšne predstave.

K

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 5347 Billigmann — Feldmann, Stauchen und Pressen 1973.
5348 Neale M. J., Tribology Handbook 1973.
5349/1 Optimizacija obdelovalnih sistemov 1969.
5349/2 Klasifikacijski in kodirni sistemi in uporaba pri organizaciji proizvodnih sistemov 1971.
5350 Priročnik o izobraževanju in strokovnem usposabljanju v delovni organizaciji s področja varstva pri delu 1973.
5351 Janošević M., Priručnik za organizacijo evidencije analize i kontrole funkcije radnih organizacija 1973.
5352 Hartmann B., Sistemi organizacije elektronske obrade podatka u poduzećima 1973.
4405/3 Poljoprivredna enciklopedija 3. 1973.
5353 Proizvodstvo nizkouglerodistogo železa 1973.
5354 X rays electrons and analytical Chemistry 1972.
1707/I Ernst H., Die Hebezeuge 1. 1973.
5355 Knjuppel G., Raskislenie i vakuumnaja obrabotka stali 1973.
5356 Stojanović R., Optimalna strategija privrednog razvoja 1973.
5357 Madžar L., Optimizacija o teoriji proizvodnje i privrednog rasta 1973.
5358/308 Rodić J., Razvoj kakovosti valjanih ter vlečenih in brušenih brzoreznih jekel za indukcijsko ogrevanje in valjanje spiralnih svredov 1973.
3589/309 Markušić T., Razmjena analiza i usavršavanje analitičkih metoda 1972.
5358 Praktičar 1, 2, 3. 1973.

STROKOVNI ELABORATI

- 5000/279 Knez A., Raziskava tržišča pnevmatskega orodja in strojev.
5000/280 Tratnik E., Dešaržiranje »CER« konti peči.
5000/281 Juraja A., Analiza stroškov in dejansko nastalih ter vkalkuliranih časov v valjarni in kovačnici.
5000/282 Ločičnik T., Analiza rezultatov poslovanja enote I.
5000/283 Lačen I., Priprava podatkov in tehnika obračuna OD na računalniku kienzle 6000.
5000/284 Zdovec J., Sistem in problematika cen v železarni Ravne.
5000/285 Burjak H., Analiza rezultatov poslovanja enote II.
5000/286 Ivartnik L., Metalurška ASM-SLA klasifikacija v nemščini, italijanščini in angleščini.
5000/287 Bivšek F., Rekonstrukcija univerzalne transportne lafete.
5000/288 Vajs M., Izdelava cenikov službe MR za uporabo pri računalniški obdelavi.
5000/289 Koren I., 6 — valjni radialni batni motor na stisnjen zrak.
5000/290 Kopmajer K., Odjemalci pnevmatskega orodja železarne Ravne.
5000/291 Jamer S., Analiza poslovanja čistilnice gredic za devet mesecev leta 1973 in potrebni ukrepi za izvršitev gospodarskega načrta za leto 1974.
5000/292 Steharnik M., Organizacija knjigovodstva zalog.
5000/293 Bobek S., Naprava za pregled plativanega materiala.
5000/294 Polovšek S., Spodnji del stiskalnice DE 500 Mp s hidro pnevmatsko pri- drževalno napravo.

Vsi skupaj — za spomin

Foto: M. Kotnik

- 5000/295 Pungartnik I., Naprava za kontrolo palic.
5000/296 Dretnik F., Spodnji del stiskalnice DE 250 Mp.
5000/297 Tacol A., Zasedenost računalnika KIENZLE 6000 od 1. do 15. v mesecu.
5000/298 Stojanov C., Osvajanje EPŽ proizvodnje v železarni Ravne.
5000/299 Erjavec Z., Karakteristike pare in izračun merilne proge z zaslonko.
5000/300 Homan V., Kontrolni program za kreiranje datoteke tabel dodatkov.
5000/301 Petelinšek M., Komercialni vidik realizacije preoblikovalnih strojev.
5000/302 Globočnik I., Standardizacija — tipizacija vpenjalnih izvrtin in uto- rov pri industrijskih nožih.
5000/303 Horjak D., Rekonstrukcija univerzalne transportne lafete.
5000/304 Jeznik I., Ureditve tehnične dokumentacije za žarilno peč II v čistilnici.
5000/305 Kerbev M., Izdelava kalkulacij izdelkov MO in obračun proizvodnje po variabilnih stroških.
5000/306 Klančnik I., Tehnika izvoznega posla.
5000/307 Favai D., Vpliv konice na ceno električne energije.
5000/308 Mak M., Analiza prodajnih ponudb in sprejetih naročil individualne proizvodnje in pomen analize tržišča.
5000/309 Pur O., Poslovnik delavnice valjev in armatur.
5000/310 Dover T., Konstrukcija paha in ekscentrske stiskalnice DE 250 Mp.
5000/311 Kotnik F., Ventilacija kalilnega stroja v vzmetarni.

ŠPORTNE VESTI

TRADICIONALNO NOVOLETNO KLUBSKO PRVENSTVO PLAVALCEV FUŽINARJA

Tik pred koncem leta se naši plavalci in plavalke vsako leto pomerijo za naslove klubskih prvakov za zimsko sezono po starostnih kategorijah naslednjega leta. To pa je že zadnja prilika za izboljšanje nekaterih dosežkov pred prihodom v višjo starostno kategorijo.

Navada je že, da se ob tem prav na kratko ozremo po uspehih zimskih in letne sezone iztekajočega se leta.

Kako smo zadovoljni z uspehi naših plavalcev v letu 1973? Kvalitetno smo napravili izreden napredek, kar je doseženo z veliko napornejšim delom. Pri tem pa so se vrste naših tekmovalcev nekoliko skrčile. Vsi ne zmorejo trdih treningov, kakršni so nas v letu 1973 privedli do uspehov. Morda pa je marsikdo od nadarjenih pri tem delu prehitro obupal in odpadel. Težko je kombinirati vrh in široko osnovo, vendar smo prav sedaj v tem času, ko bomo morali najti rešitev in pravi način.

Ne moremo podrobno analizirati uspehov, veliko pa pokaže že pregled rekordov in osvojenih prvenstev.

Do leta 1972 je bil Fužinar samo enkrat zapisan v listi državnih rekordov. Ferlin Lidija je več let držala rekord na 50 m prsno za mlajše pionirke. Ob koncu leta 1973 imajo »Fužinarji« za 25 in 50 m bazene v raznih disciplinah in starostnih kategorijah kar 30 državnih rekordov. Da 30, to ni pomota! Republiških rekordov imamo 89.

V letu 1973 so naši plavalci in plavalke osvojili 16 naslovov državnih prvakov in 37

naslovov republiških prvakov. Na državnih prvenstvih so osvojili 39 kolajn.

To je lepa zbirka, posebno, če bi k temu pristeli še kolajne, plakete in pokale, ki so jih prinesli z balkanskega prvenstva in številnih mednarodnih tekmovanj v inozemstvu in doma, o katerih smo med letom že posebej poročali v Informativnem fužinarju.

V vrsto ob slovesni otvoritvi prvenstva smo poklicali tiste, ki so osvojili katero od medalj na državnih prvenstvih, osvojili naslov republiškega prvaka ali pa dosegli med letom državni ali republiški rekord. Razveseljivo je bilo pogledati dolgo vrsto. Še nikoli ni bila daljša! Ne smemo pozabiti, da je v teh uspehih ves trud naših treh trenerjev prof. Medveška, Polanca in Dolinška, katerim smo za dosežke iskreno hvaležni, saj tudi po tem naše Ravne pozna vsa Jugoslavija in plavalni svet v tujini.

FUŽINAR — Ravne na Koroškem je zabeležen ob imenih naših najboljših v mnogih startnih listah velikih mednarodnih tekmovanj. Te startne liste grede po vsej Evropi in celo na druge kontinente, od koder prihajajo tekmovalci. Se posebno pomembno je naš kraj zabeležen v rezultatih, kjer so naši »fužinarji« zabeleženi med prvouvrščenimi in celo večkrat med zmagovalci, katere prihodnje leto konkurenti že poznajo.

Na največjih mednarodnih tekmovanjih pionirskih in mladinskih kategorij v Zap. Nemčiji (Darmstadt), Italiji (Trento, Genova) in Avstriji (Wolfsberg, Graz) so naši visoko zabeleženi med najboljšimi. Tudi v slovenski in jugoslovanski reprezentanci so imeli pomembno vlogo.

Z ugotavljanjem skupne uvrstitve za zimsko in letno sezono 1973 smo s točkovanjem mest med najboljšo petorico v vsaki starostni kategoriji skušali oceniti vsestranost naših plavalcev in plavalk. Zmagovalci po tem točkovanju v posameznih kategorijah so prejeli spominske diplome.

Člani in mladinci	točk
1. Balant Miran (57)	72
2. Jež Franjo (56)	50
3. Zavrl Darko (55)	34

Starejši pionirji

1. Rapnik Darko (59)	60
2. Erjavec Jani (59)	34
3. Mlakar Jani (60)	32

Starejše pionirke

1. Pečovnik Jožica (60)	58
2. Pšeničnik Zora (60)	53
3. Cvilak Nada (59)	35

Mlajši pionirji »A«

1. Kos Drago (61)	82
2. Vočko Dimiter (63)	68
3. Rodič Tomaž (62)	47

Mlajše pionirke »A«

1. Rodič Maja (63)	116
2. Pisnik Vlasta (63)	63
3. Kolmančič Metka (63)	26

Mlajši pionirji »B«

1. Vočko Dimiter (63)	108
2. Planinc Božo (63)	30
3. Štruc Dani (63)	14

Mlajše pionirke »B«

1. Rodič Maja (63)	120
2. Pisnik Vlasta (63)	39
3. Kolmančič Metka (63)	33

Vsi smo lahko ponosni na napredek zadnjih let in naša dolžnost je, da poskrbimo za nadaljnji razvoj kvalitete in množičnosti v primernem razmerju. Letni olimpijski bazen s toplo vodo, o katerem se v športnih in občinskih perspektivah že resno razmišlja, bo prav gotovo odprl nove možnosti tekmovalnemu in rekreacijskemu plavanju.

ALPINISTI SO ZBOROVALI

Decembra 1973 je imel KAO občni zbor, na katerem je bilo rečeno, da naj v MO delujejo različni krožki, kot so: alpinistični, foto in orientacijski krožek. Alpinistični odsek naj pomaga pri organiziranju in usposabljanju mladine za določene naloge. Ena takšna naloga je tudi **alpinistična šola**, ki ni namenjena le plezalcem, temveč tudi vsem tistim, ki žele spoznati gorsko naravo tudi izven nadelanih poti in pozimi ali pa si žele pridobiti osnovno znanje. S takšnim načinom izobraževanja AO tudi pospešuje in razvija planinarjenje pozimi, ki je v našem kotu kot izumrlo. Redki zahajajo pozimi v gore prav zaradi težjih razmer, nepopolne opreme, neizkušenosti itd. Alpinistični odsek pa je dolžan pripravljati in prilagajati mladino na te razmere v planinah.

Delo KAO v letu 1973

1. Evidentiranih imamo 370 vzponov v Uršlju, Raduhi, Peci, Kamniških, Julijskih Alpah, Velebitu (Paklenica), Visokih Turah.
2. Izvedli smo začetno alpinistično zimsko šolo na Uršlju gori od 27. 1. do 3. 2. 1973 z 21 udeleženci.
3. Organizirali smo zimski tečaj na Raduhi od 24. 2. do 25. 2. 1973. Udeležencev je bilo 20.
4. Organizirali smo turni smuk: Raduha—Smrekovec—Golte. Udeležencev je bilo 8.
5. Izvedli smo X. koroški veleslalom alpinistov-planincev na Raduhi 13. maja.
6. Pet alpinistov se je udeležilo tradicionalnega jugoslovanskega tabora v Paklenici (Velebit) od 27. 4. do 2. 5. 1973.
7. Prvomajska tura Raduha—Peca—Uršlja s skupnim plezanjem.
8. Udeležili smo se tradicionalnega pohoda na Stol od 24. do 25. 2. 1973.
9. Sedem pripravnikov se je na stroške »Komisije za alpinizem pri PZS« udeležilo zimskega in letnega tečaja v Kamniški Bistrici in Vratih.
10. Trije pripravniki so se udeležili republiškega tečaja za mladinske vodnike.

11. Organizirali smo samostojni alpinistični tabor v Vratih, 15 udeležencev, 22. 7. do 25. 7. 1973.

12. Organizirali smo tudi tabor v Visokih Turah, 7 udeležencev, avgust.

13. Izdelali smo novo pot na Durce, naš prispevek pri otvoritvi koče na Raduhi.

14. Od 1. 4. do 30. 12. je bil enkrat tedensko alpinistični tečaj za novo sprejete pripravnike.

15. Izvedli smo tudi nekaj planinskih predavanj na šolah.

16. Organizirali smo grebenško prečenje Olševe z bivakom v Potočki zijalki 29. 11., 15 udeležencev.

17. Udeleževali smo se tudi vzgojnih in drugih akcij, ki jih je organizirala GRS Prevalje.

Da smo to naredili, je bilo treba zainteresirati in pritegniti k sodelovanju veliko za delo voljnih ljudi. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo GRS Prevalje, posebej tov. Francu Telcerju za njegov zares velik prispevek pri razvoju alpinizma na Koroškem, saj je večina naših akcij uspešna prav zaradi razumevanja in podpore GRS. Prav tako se iskreno zahvaljujemo prof. Stanku Lodrantu, ki nam je bil vedno v veliko moralno oporo in zgled tihega in skromnega planinskega delavca. Zahvaljujemo se vsem alpinistom, ki so kakor koli dali svoj prispevek pri razvoju alpinizma.

Strokovni odbor za planinstvo pri ObZTK Ravne naj bi ustanovil za Mežiško dolino komisijo za odprave s sedežem na strokovnem odboru. Ta komisija bi usmerjala odprave v tuja gorstva, splošno planinske in tudi specialne alpinistične. Morali bi organizirati vsako leto dva tabora ali eno odpravo izven Jugoslavije. Potrebno je le kontinuirano delo pri organizaciji in zbiranju sredstev. Do sedaj je bila prepuščena organizacija samim udeležencem in je prišlo do različnih nepotrebnih težav. Komisija naj bi tudi ugotavljala namen, cilje in s tem tudi upravičenost odprave ali tabora, ne glede na to, ali je odprava alpinistična ali splošno planinska.

Delo posameznih alpinističnih odsekov bi bilo treba enako vrednotiti. Vsak AO mora vedeti, da po Sloveniji niso enaki pogoji za delo. Pomagali naj bi z izposojanjem opreme, izmenjavo izkušenj in učenjem neizkušenih. Le tako bomo dosegli vedno večje uspehe in dobili še več priznanj tako doma kot v tujini, ne pa, da je opaziti med posameznimi odseki rivalstvo, nevoščljivost, podcenjevanje in tudi med posameznimi regijami, npr. med Koroško in Štajersko je tako.

Glede na vse bolj množično alpinistično dejavnost, to je širitev alpinizma v Mežiški dolini, naj bi komisija za SLO I. 1974 razmislila o ustanovitvi specialne enote alpinistov, smučarjev, planincev, tabornikov itd. v sklopu teritorialnih enot.

Alpinisti so imeli do začetka gradnje novega doma v oskrbi in na razpolago zavetišče na Grohatsu, ki jim ga je zaupalo PD Mežica in mu gre za to tudi zahvala. Zavetišče so dobili že leta 1958, ko je bil ustanovljen AO pri PD Mežica. Od tega leta naprej so skrbeli zanj sami, ga obnavljali in dopolnjevali. Seveda so ob tem naleteli tudi na težave in ovire. Potreben je resen pogovor in rešitev tega vprašanja. S prepovedjo uporabe zavetišča je plezanje na Raduhi skoraj usahnilo in je zato izvajanje zimskih športov onemogočeno in bo treba to vprašanje rešiti s PD Mežica. Raduha nam še vedno pomeni preveč, da bi se odpovedali njenih plezalnih sten.

Z dosedanjim financiranjem alpinistične dejavnosti na Koroškem ne morejo biti več zadovoljni. Največkrat je le improvizacija, se pravi samo tolikšna, da planinstvo ne zamre.

Vsem je znano, da so med letom, sredi največje alpinistične dejavnosti naleteli na vprašanje: kdo bo finančno množično alpinistično vzgojo mladine? V šolo se je prijavilo kar 90 mladih, pa je propadla prav zaradi neurejenega financiranja. Kakšna škoda, da je toliko mladih šlo mimo. Vzroki za takšno finančno stanje so delno tudi pri alpinistih, to je v odnosih med planinci in v premajhni skrbi družbe za celotno planinsko dejavnost.

Z ustanovitvijo Temeljne telesnokulturne skupnosti Ravne je tudi planinstvo dobilo svoj prostor med drugimi športnimi panogami, kar naj bi se poznalo predvsem finančno. Seveda pristojni, ki o tem odločajo, naj ne bi pozabili alpinistične dejavnosti, ki je sedaj v večjem razvoju.

J. H.

ZIMSKI ALPINISTIČNI TEČAJ NA RADUHI

Na občnem zboru Koroškega alpinističnega odseka decembra 1973 je bil sprejet pester program dela za letos.

Kot prva točka tega programa je bil organiziran zimski alpinistični tečaj na Raduhi. Njegov glavni namen je bil seznaniti pripravnike z zimsko tehniko plezanja, poleg tega pa poživiti zimsko gorništvu na Koroškem, saj so menda še redki, ki pozimi zaidejo v gore.

Pod vodstvom Viktorja Povsoda se je v mračnem jutru odpravilo na pot 20 pripravnikov in pripravnik. Iz Črne skozi Bistvo, mimo kmeta Osojnika na Belo peč, kjer smo imeli daljši počitek, od tam pa v lepem sončnem vremenu na Loko in prek Durc mimo Grohata k Bukovniku. Pot je izredno slikovita in zanimiva, škoda da je manj znana.

Žal nam je bilo, da PD Mežica nima razumevanja za naše delo, saj kljub prošnjam niso hoteli oskrbeti koče v času našega tečaja, kljub temu da so člani koroškega alpinističnega odseka vložili mnogo prostovoljnega dela v izgradnjo nove koče. V zavetišču na Grohatsu smo srečali mariborske alpiniste. Po prisrčnem pozdravu in pogovoru o načrtih za naslednji dan smo se odpravili naprej proti Bukovniku, ki je najvišji kmet v Sloveniji (1327 m), kjer so nas že čakali drugi. Prijetno utrujeni smo praznili nahrbtnike in si polnili želodec. Kljub celodnevni hoji smo bili srečni, saj je bila za nami res čudovita tura v lepem sončnem vremenu. Po večerji je sledil »bojni posvet«. Da ne bi v steni preveč zmrzovali, smo sklenili, da bomo plezali v navezah po dva. Torej en član z enim pripravnikom ali en izkušen pripravnik z manj izkušenim. Pri razdeljevanju opreme pa se je zataknilo. Ni in ni je hotelo biti dovolj, za vse, ki so želeli v steno. In če nam ne bi GRS iz Prevalj velikodušno pomagala z opremo, za kar ji gre velika zahvala, ne bi formirali petih navez.

Malost stisnjeni po dva v eni spalni vreči in toplo oblečeni smo na senu pri Bukovniku sanjali o pogradih v novi koči na Grohatsu. Pa saj ni nihče zmrznil...

Jutro je obetalo lep dan. Sonce je razkošno usulo rožnato rdečilo na ostenje Raduhe, ko smo prišli do Grohata, kjer smo se ločili. Večina jih je pod Brankovim vodstvom mahnila preko Durc na vrh, mi pa plezat v Vetrne police (smer ocenjena z II.). Predavanje v steni, bi lahko imenovali to naše plezanje.

Ves čas so nas učili, nam praktično kazali, kako uporabiti cepin, kako izkopati varovališče v snegu, kako pravilno hodimo z derzami, kako ravnamo z lednim kladivom. Z veseljem smo jih poslušali, saj vemo, da se moramo še veliko naučiti, preden se bomo lahko sami spustili v steno.

Prešerno vriskanje se je začelo od zgoraj, ko je prva naveza dosegla vrh. Kmalu smo še sami ugotovili, zakaj. Na vrhu nas je po 4 urah plezanja v senci prvič obsijalo sonce. Razkošno se je bleščala zasnežena južna stran Raduhe, kot da bi bila posejana s tisoči in tisoči kristalov. Počutili smo se kot na samotnem otoku sredi morja megle, ki je težka ležala nad dolino. Res veličasten je bil razgled, ob katerem začutiš mravljinca na hrbtu in srce ti bije nekje v grlu in moraš zavrisniti nad nepopisno lepoto, ki opaja vsako vlakno telesa.

Za spomin smo se še fotografirali, potem pa nazaj.

Popoldne smo se kot martinčki gredli na soncu in z daljnogledji opazovali navezo Horvat (AO-TAM) in Emeršič (KAO), ki sta plezala v Kanačeni smeri (ocena VI). Skoraj 6 ur je trajala njuna borba z zasneženo in zaledenelo skalo, toda uspela sta. To je bila druga zimska ponovitev te smeri, ki velja za eno najtežjih v ostenju male Raduhe.

Naslednji dan sta se pripravnika Špillar in Verbole odpravila v Originalno smer (ocena III, IV). Poledenela stena se je bleščala v soncu, niti koščka suhe skale ni bilo. Zato sta si premislila in odšla v Vetrne. Vendar to ni bil poraz, zmagal je razum. Prav tako sta se v Vetrne odpravili tudi dve mariborski navezi.

Dan se je neopazno prevesil v večer, leto prav tako. Večina nas je ostala pri Bukovniku, kjer smo v zavetju Vile Raduhe, daleč proč od mestnega vrveža pričakali novo leto. Hvaležni smo bili naravi za veličastno novoletno darilo — sneg.

Milan Visinski

IZ DELA NAŠIH TABORNIKOV

Pot, ki jo je opravil odred »Koroških je-klarjev« od zadnje skupščine v okviru enotne organizacije ZTJ, je uspešna, čeprav je pri izvajanju programa in nadaljnjega razvoja organizacije še nekaj pomanjkljivosti. Vendar so taborniki kljub težavam pri delu program skorajda v celoti izpolnili. V bistvu zajema njihov načrt vse tisto, kar je vodilo naše družbe, to je uveljavljanje delovnega človeka na vseh področjih družbenega življenja. Organizacija je med drugim sprejela in v svoj program uspešno vključila koncept splošnega ljudskega odpora. Poleg tega pa taborniška organizacija dopolnjuje tisti del šolskega programa in učnega načrta o vzgoji, izrabi aktivnega prostega časa najmlajših, predvsem pa tistih, za katere pravimo, da so v nerodnih letih ter jih skuša odtegniti ulici in brezdelju, pri tem pa pomaga pri oblikovanju samostojne osebnosti. Torej taborniška organizacija vzgaja humanega, zdravega, pogumnega in naprednega delovnega človeka.

Naš taborniški odred Koroških jeklarjev pa od samih lepih besed in včasih tudi praznih obljub široko začrtanega programa ne more uresničiti. Nujno potrebuje pomoč starejših, ki se organizaciji vse bolj odtujujejo, pomoč družbenopolitičnih organizacij ZB, ZRVS itd. Neobhodno potrebuje nove prostore za normalno nadaljevanje dela in finančnega sredstva za dopolnitev opreme. Bilo bi tudi dobro vedeti, da je ravenska taborniška organizacija ena redkih, ki ne gleda svojega dela le skozi dinar.

Zlatka Strgar

ŠAH

Dne 10. januarja 1974 je bil občni zbor šahovskega kluba Fužinar. Na zborovanju so šahisti analizirali dosedanje delo za nekaj let nazaj, prav tako pa so si začrtali smernice za uspešnejše delo v prihodnje.

Predsednik je v poročilu izrekel priznanje vsem šahistom in organizatorjem ter drugim, ki so s svojim znanjem in prizadevanjem pripomogli k ugledu kluba in razvoju te zvrsti športa v občini. Bilo pa je tudi kritike zaradi nekaterih nedoslednosti pri delu.

V smernicah za nadaljnje delo so si šahisti zadali nalogo, da bodo iskali jedro nastopajočih predvsem v domačih igralcih, da bi se izognili kasnejšim izstopom iz kluba. Mnogo več pozornosti bo treba posvetiti novim, mlajšim kadrom. V delu kluba pa bo treba več sodelovanja in tudi sodelovanja. Za uspešnejše delovanje bi nujno potrebovali več sredstev, saj so sedanja zelo skromna.

V okviru kluba so ustanovili sekcijo za problemski šah, katero bo vodil dipl. inž. Jože Žunec. Zaželeno je, da bi v njej sodelovalo čim več domačih problemistov.

Predsednik kluba bo še naprej tov. Franc Tušek. Novi odbor si je zadal nalogo delati tako, da bo klub čim bolj uspešen.

Po zborovanju so se udeleženci zbora pomerili še v hitropoteznem šahu. Zmagal je J. Žunec pred J. Jesenekom, Pušnikom, Zardavcem, Erjavcem itn.

DELOVNA KONFERENCA RAVENSKIH PLANINCEV

19. januarja je bila v Domu železarjev delovna konferenca ravenških planincev. Ker traja mandatna doba članov odbora dve leti, so tokrat odpadle volitve, obširno poročilo o delu društva pa je podal tov. Pavle Stropnik.

Iz poročila predsednika je razvidno, da je potekalo delo v društvu uspešno, saj je društvo vključilo v svoje vrste svojega tisočega člana in je tako med najštevilnejšimi organizacijami v občini. V tem letu je zabeležil največji porast članstva pionirski odsek, ki ima sedaj v svojih vrstah 240 pionirjev, žal pa društvo vključuje le okrog 120 mladincev, ki obiskujejo srednje šole na Ravnah.

Pionirski odsek je organiziral več izletov v bližnjo okolico, nekaj pa jih je bilo tudi daljših, zlasti lepo so uspeli izletni na Pohorje, Goričane, Raduho in v Logarsko dolino. Na osvajanje šole so to leto pripravili več predavanj z barvnimi diapozitivi, imeli pa so tudi osnovno planinsko šolo, v kateri so pridobivali teoretično znanje, ki so ga kasneje s pridom upo-

Naperi so za nami

Foto: J. Havle

rabili na turah in raznih orientacijskih tekmovanjih, kjer so dosegli dobre uspehe, saj so prav te ekipe večkrat posegle po najvišjih mestih.

Za starejše člane društva je propagandni odsek v zimskih mesecih priredil pet zanimivih predavanj z barvnimi diapozitivi, ki so jih imeli zelo dobri predavatelji in fotografi. Da so bila predavanja zares dobra, kaže tudi obisk; poprečno je bilo na predavanjih prek 200 planincev.

V poletnih mesecih so člani društva skupno s planinci iz Prevalj obiskali Triglav, ter si ogledali na tem dvodnevem izletu tudi čudovito dolino sedmerih jezer, na vrh pa se je povzpelo 72 planincev.

Na še višji in večno zasneženi Grossvenediger, ki je drugi najvišji vrh Avstrije, je stopilo 38 naših planincev.

Najštevilnejši je bil nedvomno izlet na Bleščečo planino v Avstriji; kar s tremi avtobusi se je odpeljalo 120 planincev, med njimi je bil tudi skoraj celoten moški pevski zbor VRES s Prevalj. Na povratku so se oglasili

tudi pri skladatelju Pavlu Kernjaku. Za zaključek sezone pa so se udeležili centralne proslave ob dnevu planincev, ki je bila 8. septembra v Bovcu.

Najbolj delaven je bil v pretekli sezoni gospodarsko gradbeni odbor, ki je imel mnogo dela pri oskrbovanju koč na Naravskih ledinah, še posebej zato, ker je bilo ogromno dela pri gradnji novih objektov. Ker je bila poraba električne energije na koči vedno večja, sta postala obstoječa voda prešibka in je bilo treba napeljati še dva dodatna ter hkrati zamenjati nekaj dotrajanih drog.

Kljub temu da so tudi v tej mandatni dobi urejali okolico koč ter zgradili oz. izboljšali del cestišča proti koči, bo tudi letos ogromno dela s pospravljanjem, čiščenjem in ureditvijo terena okrog koč. Vse to bo opravljeno s prostovoljnimi delom.

Z ureditvijo okolice in igrišč bodo Ledine postale objekt, ki bo služil za razvedrilo in počitek delovnim ljudem iz naše občine.

K. V.

Korošci na skrajni sever Evrope

Strokovni odbor za planinstvo pri Temeljni telesno kulturni skupnosti Ravne na Koroškem bo letos v juliju organiziral odpravo na Norveško. Da bi bili udeleženci čim bolj moralno, tehnično in strokovno usposobljeni, objavljamo javni razpis z naslednjimi pogoji:

- udeleženec je član PD Ravne, Prevalje, Mežica, Črna, KAO ali GRS Prevalje,
- je aktiven planinec oz. alpinist in vsaj delno obvlada tehniko plezanja v skali in ledu oz. snegu,
- vsaj pasivno obvlada enega od naslednjih tujih jezikov: angleščina, nemščina, francosčina, norveščina,
- bo prispeval lastna finančna sredstva po naslednjem ključu: ob prijavi 500 din pologa in nato vsak mesec 300—500 din oz. da bo imel do 15. maja skupaj s pologom 2.500 din,
- se bo obvezal prodati vsaj 100 kuponov za razglednice,
- se bo obvezal aktivno delati pri pripravi za odpravo,
- bo sodeloval na rednih treningih.

Vsem prijavitelcem bodo naknadno sporočeni še podrobni pogoji oz. način dela. Izmed prijavljenih bo vodja odprave po posebnih (javnih) kriterijih izbral člane odprave. Rok prijave je do 15. februarja. Kasnejše prijave zaradi širine in intenzivnosti dela ne bodo mogle biti upoštevane. Vse informacije dobi zainteresirani pri: Pavlu Stropniku, Rav-

ne, Jožetu Havletu, Ravne, Milanu Savelliju, Črna in Marjanu Lačnu.

Pismene prijave sporočite na naslov: Marjan Lačen, Rudarjevo 3, Črna na Koroškem.

Norveška — dežela enkratne scenerije, katero je v kratkem moč opisati takole: veliki vrhovi, trepetajoči ledeniki, oddaljene gorske doline, padajoči slapovi, mirna jezera in modri fjordi, zarežani globoko v strme stene. Nad vsem tem pa je morda največji šarm Norveške v ljudeh, ki jih srečate. Norvežani so vljudni, neformalni in prijateljski. Čas, prebit z njimi, je kakor čas, prebit s prijatelji. Ko greste na Norveško, se nikar ne učite norveščine, ker boste s tem uživali vsakega Norvežana, ker mu tako ne boste dali možnosti, da vam pokaže svojo šolsko angleščino, nemščino itd.

To prijaznost in enkratnost narave lahko srečate na vsakem koraku in vsega tega se boste vedno spominjali.

(Iz brošure: Norveška, NTA, Oslo, Norway)

Severna Norveška, dežela polnočnega sonca, je brez dvoma najbolj idealen kraj v Evropi za ledeniške ture in plezanje v skali. Tu so vrhovi in pogorja vsakršnih višin in razsežnosti in veliko od njih je še neosvojenih.

V letnem času je tukaj neprekinjena svetloba, zato pri vaših izletih nikoli ne boste imeli težav, da vas bi zalotila tema, saj se

lahko sami odločite, kdaj bo poldne in kdaj polnoč.

(Iz knjige: Mountain Holidays in Norway, NTA, Oslo, Norway)

Lyngen Peninsula (polotok Lyngen) je veličastno področje vrhov, dolin, ledenikov in divjih fjordov na skrajnem severu Norveške. Polotok leži vzhodno od Tromsa (mesto z najsevernejšo univerzo na svetu) in ga obdajata fjorda Ulls in Lyngen. Velik del polotoka je pokrit z ledeniki, skale pa so v glavnem trdne in se lahko primerjajo z alpskimi.

Večina otoka je nenaseljenega. Domačini se v splošnem zelo malo zanimajo za hribe in je tako še veliko vrhov nepoimenovanih, še več pa neosvojenih.

(Iz knjige: Mountain Holidays in Norway, NTA, Oslo, Norway)

Lyngen Peninsula! Ta divji, vendar nadvse lep in zanimiv predel zemeljske oble, bo cilj koroške alpinistično-planinske odprave v letošnjem letu, ki bo šla na pot konec junija in se predvidoma vrnila po 25 dneh. Pot bo potekala prek Avstrije, Nemčije, Danske, čez celo Norveško do mesta Tromsø, ki leži v bližini polotoka Lyngen — glavnega torišča odprave. V dvanajstih do štirinajstih delovnih dneh bodo člani odprave skušali osvojiti vsaj enega izmed deviških vrhov ter preplezati dve do tri prvenstvene smeri. Nato se bo pot odprave nadaljevala še bolj proti severu — do skrajnega rta Evrope, najsevernejšega mesta na svetu — Hammerfesta, domovanja Laponcev in kraja, kjer sonce od 17. maja do 28. julija ne zaide. S te najsevernejše točke, ki jo bo odprava dosegla, se bo začela prek Finske, Švedske in Nemčije dolga pot nazaj domov: ko se bo odprava vrnila, bo za njo približno 8.500 km.

Celotni stroški odprave bodo predvidoma 48.000 din, in sicer:

prevoz	26.000 din
hrana	8.000 din
trajekti	3.000 din
oprema	3.000 din
razne takse, dovoljenja, zavarovanja in cestnine	5.500 din
poslovni stroški	2.500 din

Odprava bo imela tri načine financiranja: namensko vlaganje denarja vseh članov odprave

izkupiček od prodanih kuponov	18.000 din
za razglednice	6.000 din
pomoč delov in družb. organizacij	24.000 din

Odpravo bodo sestavljali člani Planinskih društev Ravne, Prevalje, Mežica, Črna, GRS-Prevalje in Koroškega alpinističnega odseka. Pod okriljem vseh navedenih organizacij bo odprava tudi oblikovana. Organizator odprave bo strokovni odbor za planinstvo pri TTKS Ravne. Vsi člani odprave naj bi bili izkušeni planinci oz. alpinisti in bodo izbrani na podlagi javnega razpisa. Jedro odprave pa bodo tvorili alpinisti, ki imajo za seboj že veliko uspešnih in zahtevnih tur ter plezalnih smeri tako v domačih gorah kakor tudi v Visokih Turah, Centralnih Alpah, Pirinejih, Prokletijah in Araratu.

Vsi člani odprave in vsa matična društva se že vnaprej najlepše zahvaljujejo vsem delovnim organizacijam za vsakršno izkazano pomoč ter vsem posameznikom, ki bodo kupili kupon za razglednico (in bodo nato dobili razglednico z najsevernejšega kraja na svetu — Hammerfesta). Le s takšno pomočjo pa bo odprava lahko uspešno realizirala načrtane cilje in tako brez dvoma veliko prispevala k afirmaciji športa in rekreacije v Mežiški dolini ter življenja na splošno.

Pripravljalni odbor
odprava — Norveška 1974

Zdravnik govori o savni

V Domu telesne kulture na Ravnah bodo kmalu prerezali trak v prvo javno savno jugoslovanske koroške pokrajine. Ne bo ravno velika — naenkrat za kakih šest ljudi — in tudi ne prva. Naši krajani — popotniki so tu in tam že obili kako odvečno sobico v kleti z borovim lesom ter se tam potijo in obnavljajo življenjske moči.

Kaj pa je pravzaprav — savna?

Mislím, da najbolj zadenem, če rečem, da gre za sproščeno poležavanje ali posejavanje v leseni izbici, kjer je tako vroče, da se pošteno spotiš. Ko pa se spotiš, sprhaš z bolj ali manj mrzlo vodo svojo žilindro s sebe. Nato pa počivaš.

Savno so zanesli k nam s severa. Najbolj znana je finska savna. Družine in prijatelji se tam zberó v leseni hišici ob enem od tisočerihih finskih jezer, se pote ob vročih kamnih, ki jih polivajo z vodo in se bijejo z brezovimi šibami, da bi pognali kri po koži. Med takimi potenji se potapljajo v jezerski vodi. Na Finskem je to menda kaj takega kot za Angleža »five o'clock tea«.

Po drugi svetovni vojni se je savna začela širiti s severa preko Nemčije in Avstrije k nam.

Preden kaj povem o učinkih savne, moram razložiti, da je človek bitje s precej stalno telesno temperaturo. Telesno toploto lahko dobiva od okolja, proizvaja pa jo tudi sam, zlasti z mišičnim delom. Na drugi strani seveda telesno toploto oddaja. Najmočnejši mehanizem za oddajanje telesne toplote je znojenje. Če izpari s površine kože en liter znoja, odda 580 kilokalorij. Z uravnovešenim sprejemanjem

oziroma tvorbo toplote na eni strani in oddajanjem na drugi strani ostaja telesna toplota v ozkih mejah stanovitna.

Ko človek toploto oddaja na fizikalen (kondukcija, konvekcija, radiacija) in fiziološki način (znojenje), se žile v koži razširijo, vanje doteka topla kri iz notranjosti telesa, tako pa mora srce povečati svoje bitje.

Znoj, ki lije iz znojnic, je sestavljen pretežno iz vode, v njem pa je tudi kuhinjska sol in drugi izločki, podobni onim v seču.

Predvsem v obdobju potenja lije znoj iz znojnic. To se pravi, da izgubimo dosti vode in kuhinjske soli in da smo po tem potenju pošteno žejni in — lažji.

In tukaj se začne največja zmota pri debelušnih obiskovalcih savne. Verjeti hočejo, da bodo z ležanjem izgubili odvečne kilograme. Izgubili pa bodo le vodo in jo po možnosti nadomestili že, ko bodo zapustili poslopje: pametnejši s toplo pijačo, lahkomišelni pa kar s pivom iz hladilnika. Zapomnimo si: savna ni kura za hujšanje!

Znoj — smo rekli — ima podobno sestavo kot seč. Potemtakem se znebimo skozi kožo presnovnih produktov, kar je koristna reč. Ko se izpostavimo vročini, se žile razširijo, ko se potopimo ali oprhamo z mrzlo vodo, se zožijo. To je pravi trening za elastične žile! Toda ne prenešajo ga žilne stene, v katere se je odložilo že toliko kalcija, da so poapnele in izgubile prožnost.

Menjavanje vročine v leseni kamrici in prhanje s hladnim tušem tudi sicer pobuja telesno odzivnost: predvsem menda bela krvna telesa živahneje tvorijo pro-

titelesa proti bolezenskim povzročiteljem, spodbuja pa se tudi skladnost orkestra dveh sistemov, ki povezujeja telesne funkcije v celoto: živčevja in endokrinih žlez.

Savna zahteva svoj obred. Kdor se je odločil hoditi vanjo, naj bi si ta obred zapomnil.

Savna bi naj imela z lesom obloženo kamro, v kateri so klopi v nadstropjih ter vrata, ki se ne dajo zakleniti. V tej kamri je peč ter vroči kamni, ki se od časa do časa polijejo z zajemalko vode. V vodi je lahko kako eterično olje, nekaj kapljic za prijeten vonj. Tam mora biti termometer, ki meri temperaturo prostora (60 do 100 stopinj C), higrometer, ki meri vlago ter ura, na kateri je mogoče dobro odčitati minute. Poleg tega prostora so praviloma kabine s prhami, prostor za počitek, lepo pa je seveda, če je zraven bazen, prostor za masažo in možnost odhajanja na prost, na zrak.

Obiskovalec mora poznati svoje zdravje. Če dvomi vanj, se mora prej posvetovati s svojim zdravnikom. Predvsem ne sme imeti žilnih obolenj, bolnega srca, vročinskih bolezni, tuberkuloze ali astme.

Vzeti si mora čas. Če nima časa vsaj dve uri za sproščeno savnanje, naj tja ne hodi. Tudi naj ne hodi s polnim želodcem. S seboj je treba vzeti dve brisači, eno za sedenje oziroma ležanje, drugo za otiranje. Potrebuje še kopalno krtačo, milo, olje za kožo in morda kopalno čepico.

Ko se je slekel, se namili, splakne pod toplo prho in dobro otre z brisačo. Gre v kamro za potenje in se zlasti v začetku — zadovolji s spodnjo klopjo in 5 minutami potenja. Najbolje je, če si priredi ležišče tako, da rahlo visi z glavo navzdol. Z dolgimi potegi si masira telo s krtačo ter pazi, da vselej poteza proti srcu (Na Finskem se namesto tega bijejo z brezovimi vejami). Po petih minutah zapusti prostor in se v kabini stušira; raje spočetka z mlačno kot z mrzlo vodo. Zdaj bi bilo dobro iti na zrak, vendar brez kakega gimnasticiranja. Če bi bila možna masaža telesa, utrjenega od posedevanja na vseh mogočih stolihi, bi bila sedaj zlata vredna. Prav tako bi bila zlata vredna vroča kopalnica za noge. Ko je vse to mimo, sledi ponovno potenje v kamri, ponovno prhanje, vtiranje olja za kožo in izdaten, vsaj poluren počitek v prostoru za počivanje. Pri tem pa gasiti žejo — kot je že bilo rečeno — s sadjem ali toplimi nealkoholnimi pijačami.

Tak je priporočen obred.

Savna ima svoj pomen. Treba ga je poznati, da ne bi zgrešili. Ne more v nobenem primeru nadomestiti aktivnega telesnega gibanja, pa tudi noben debeluh ne bo tam izgubljal svojega trebuha.

J. S.

Stoletnik

Moškemu, ki je hotel učakati sto let, je zdravnik svetoval, naj se odpove alkoholu, tobaku in ženskam.

— Pa mi garantirate sto let?

— Garantiram vam, je rekel zdravnik, da se boste počutili kot stoletnik.

Pivski izrek

Naj vam bo v peklu tako prijetno kakor na poti do njega!

Pričakovanje in prihod dedka Mraza

»Joj, že prišel je med nas dobri dobri dedek Mraz...« Zdaj poznane pesmi ne pojemo več, a se vsega, kar se je zgodilo tiste dni v decembru, ko smo jo imeli vsak trenutek na jeziku, zelo radi spominimo.

O dobrem dedku so otroci v starem ravnem vrtcu začeli razmišljati, ko smo tovarišice izobesile »koledarje« pričakovani. Na veje drevesa so začeli sedati ptički, vsak dan eden. Potem smo šli: »Še pet dni, še štiri dni...« Ko bo na vsaki veji sedel en ptiček, bo za nas tisti srečni dan. V vsaki skupini je »koledar« ponažarjal nekaj drugega.

Na začetku predzadnjega tedna v letu nas je presenetil pismočlovek Lekši. Zbrane smo bile vse skupine, ko je prišel z veliko torbo in skoraj še večjim modrim pismom, posutim s snežinkami. Odprl ga je in prebral. Pisal je sam dedek Mraz. Naznanil nam je svoj in pravičljivi bitij prihod. Lekši je potegnil iz žepa celo očala, ki jih je starček pozabil na pošti. Helena in Aleksandra se nista mogli načuditi — saj jih lani še ni imel.

Naslednji dan je prišlo prvo pravičljive bitje — babica Zima s košaro sladkih bonbonov in polnim košem pravljic. Poslušali smo jo z odprtimi usti, ko je pripovedovala o drobni beli snežinki in jelenju Jarku. Naučila nas je kratko pesmico. Še zaplesala je ob zvokih harmonike. Za ples je izbirala otroke in od veselja je zaukala. Zaukali so tudi otroci. Ob odhodu smo ji zadovoljno pomahali v pozdrav.

Ko smo dan pozneje čakali palčka, smo zatemnili okna, da se nas ne bi ustrašil. Prišla sta dva s svetilko — palček Vseznalček in palček Obveščevalček. Reže sta bila do konca prestrašena. Nista vedela, kam se naj obrneta, ko je mimo njihju z neznansko hitrostjo prihrumela strašna zver na kolesih. Otroci so ju poučili, da je to avto in ju naučili prometnih predpisov, ki jih moraš poznati, če hočeš varno priti iz vrtca do doma. Sploh sta bila nerodna. Tudi vedenja pri mizi so ju naučili otroci.

Palček Obveščevalček je istega dne zvečer z drobno lučko iskal otroke po domovih. Izročal jim je dedkova vabila. To je bil zadnji večer pred njegovim prihodom.

Zjutraj so prihajali otroci nenavadno mirni, zadržani. V eni največjih igralnic je stala okrašena smrečica. Samo lučke na njej so razsvetljevale prostor. Pod njo so že čakale škatle z igračami in knjigami za vse skupine ter paketi s sladkarijami za vsakega posebej. S sivo kučmo, belo brado, toplim kožuhom, ves dober in nasmejan je stopil med nas. Nihče se ga ni bal, še malčki ne. Peli in pripovedovali smo mu pesmi. Tovarišica Rozka je vzela harmoniko. Ob njej je lepše peti, dedek Mraz je pomagal. Aljoša se ni mogel premagovati:

»A ne dedek Mraz, da si ti vzel z našega okna pismo, ki sem ti ga pisal?« Za njim so spraševali še drugi. Denis mu je pokazal srajco, ki mu jo je prinesel na dom.

Potem je povedal dedek Mraz svoje. Pohvalil je delovne in urejene otroke, tu in tam katerega pograjal (vse o njih si čez

leto zapisuje v posebno knjigo). Nazadnje je priznal, da tudi njemu zima nagaja. Zaradi pomanjkanja snega je prišel brez škornjev, sani je moral pustiti v ledenem gradu in se pripeljati z džipom.

Marička Kotnik

DEDEK MRAZ V DOMU TELESNE KULTURE

Kot je že vrsto let pri DTV Partizan na Ravnah v navadi, smo tudi za letošnje novo leto organizirali prihod dedka Mraza v veliki telovadnici Doma telesne kulture.

Ob tej priložnosti je dedek Mraz obdaril naše najmlajše cicibane in pionirje. Za lepo vzdušje in okrasitev telovadnice so poskrbeli naši marljivi vodniki in vodnice, ki so tudi pripravili 30-minutni telovadni program. Ob nastopu mladink — pionirk kakor tudi najmlajših cicibanov so bili starši in drugi gledalci navdušeni.

Upravni odbor »DTV Partizan« Ravne na Koroškem se vsem, ki so s čimer koli omogočili to prireditev, posebno pa še SZDL Ravne na Koroškem, občinskemu sindikalnemu svetu ter železarni Ravne, najlepše zahvaljuje.

M. O.

Dr. Dušanu Senčarju v spomin

30. novembra 1973 je na Prevaljah umrl v 86. letu starosti dr. Dušan Senčar, ustanovitelj in pobudnik planinstva v naši Mežiški dolini. Življenjska pot ga je zanesla na Koroško, kamor je prišel iz svoje rodne Istre. Od tam so ga kot zavednega slovenskega narodnjaka izgnale italijanske oblasti. Takrat še mlad notar je šel službovat na sodišče v Pliberk, ki je bil ob takratnem prevratnem času središče raznih ustanov tudi za naše kraje.

Na njegovo pobudo so se okrog njega zbrali zavedni uslužbenci plebiscitne uprave in 16. avgusta 1919 ustanovili planinsko društvo, imenovano Mežiška planinska podružnica. Prvi koraki novo ustanovljene planinske organizacije so bili v širjenju planinstva tudi na severni strani Karavank. Sprva so organizirali razne izlete in pohode, na ta način so začeli združevati tamkajšnje ljubitelje narave in planinstva.

Po nesrečnem izidu plebiscita se je dr. Senčar preselil na Prevalje, kamor je prenesel tudi novo ustanovljeno planinsko društvo. Še z večjim zanimanjem in voljo je začel svoje delo v planinstvu v naši dolini. V krog planincev je znal pritegniti nove moči in tako se je polagoma razširjala ideja planinstva v Mežiški dolini. Dela ni bilo malo, saj je cela dolina takrat pripadala le enemu planinskemu društvu. Kot začetnik in pobudnik planinstva je

Težko pričakovani obisk

Foto: M. Kotnik

vso organizacijo nekaj časa vodil sam. Vedel je, da je treba najprej poskrbeti za ureditev planinskih poti in pristope na razne vrhove, po katerih bodo pozneje hodile trume planincev. Pionirsko delo markiranja teh planinskih poti je opravil sam. Na njegovo pobudo so bile urejene poti iz Črne prek Koprivne v Solčavo, dalje razne poti na Peco, Uršljo goro itd.

Svojo planinsko zamisel je prenašal po vsej dolini in tako je planinsko seme kmalu začelo poganjati tudi v drugih krajih. Že v predvojnem času se je na njegovo pobudo začela v planinstvu prebujati mladinska dejavnost.

Tov. Senčar pa je bil tudi pobudnik ustanovitve raznih drugih telesno vzgojnih panog na Prevaljah, kot je npr. smučarski odsek, kjer je bila vključena samo mladina, nadalje je bil ustanovitelj šahovskega kluba. Sam je bil navdušen smučar, saj so ga srečevali kot prvega turnega smučarja v naši dolini.

Svoje planinske privrženosti ni nikdar opustil. Dokler je bil še pri močeh, je prav rad zahajal na razne planinske potoke. Najljubša planinska pot, kjer so ga zelo pogosto srečevali, je bila njegova pot čez Peco do Tople.

Po izbruhu druge svetovne vojne je bil zopet žrtev svoje slovenske zavednosti ter je moral v izgnanstvo. Po končani vojni pa se je vrnil na Prevalje. Kot v času prve svetovne vojne, tako se je tudi tokrat zopet rade volje vključil v organizacijsko delo planinstva na Prevaljah. Vse do svojega 80. leta je aktivno sodeloval v planinskem odboru, svetoval in se zanimal za planinsko delovanje.

Do zadnjih dni svojega življenja pa je z bistrim pogledom in vedrim posluhom rad poslušal poročila o delovanju in rasti planinstva v naši dolini ter se venomer z mislijo in besedo vračal na davne dni, ko je v Pliberku ustanovil planinsko podružnico za Mežiško dolino.

Za delo v planinski organizaciji ga je Planinska zveza Slovenije odlikovala z najvišjimi odličji. Bil je nosilec zlatega častnega znaka Planinske zveze Slovenije in Planinske zveze Jugoslavije.

Koroški planinci smo pokojnemu dr. Dušanu Senčarju, našemu prvemu planincu, hvaležni za njegovo nesebično planinsko delo.

Franc Telcer

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše mame **Helene Matvoz** se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in sodelavcem v železarni za darovano cvetje in vence ter za izraženo sožalje.

Žalujemo sinova Štefan, Stanko in hčerka Greta z družinami

ZAHVALA

Ob prerani izgubi naše drage mame **Marije Pandev** se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, darovali vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujemo hčerke z družinami

ZAHVALA

Ob mojem odhodu v pokoj so se me spomnili delovni tovariši in delovna organizacija ter me obdarili. Za pozornost se iskreno zahvaljujem svojemu predstojniku tov. Kertu in inž. Borštnerju ter svojim sodelavcem za prijetno počutje med njimi in seveda za prejeeto darilo.

Vsem še enkrat iskrena hvala in mnoge delovnih uspehov v letu 1974.

Lojze Gaberšek

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata, članom komisije za socialna vprašanja in drugim sodelavcem za denarno pomoč in skrb ob moji bolezni ter ob odhodu v invalidski pokoj.

Dolgoletna delavka železarne
Marija Oder

DELOVNE NEZGODE V JANUARJU

Silvo Kordež, strojni remont — pri ročnem dviganju grelne plošče na stroj MCR-4 se mu je rezervoar s peskom obrnil v nasprotno smer ter mu poškodoval sredinec desne roke.

Anton Gostenčnik, obrat strojev in delov — pri dviganju obdelovanca s kupa mu je ta zaradi neupoštevanja varnostnih navodil zdrsnil, pri čemer si je poškodoval sredinec in prstanec na levi roki.

Stanka Naveršnik, skupne službe enote II — pri pometanju smeti na smetišnico ji je veter zanesel tujek v oko.

Drago Cigrovski, strojni remont — pri montaži v olju segretega ležaja na brusno ploščo mu je ta zdrsnil in mu poškodoval prstanec na levi roki.

Alojz Mlinšek, strojni remont — pri menjavi valjev na transportnem traku mu je valj pri vstavljanju zdrsnil iz ležišča, pri čemer si je poškodoval mezinec na desni roki.

Anton Krivograd, skupne službe enote II — po končanem nameščanju žerjavne verige na kavelj z magnetno ploščo je pri dviganju ta zanihala proti poškodbancu, zaradi česar je ta odskočil, pri tem zadela ob zložaj gredic, tako da je padel, pri čemer mu je magnetna plošča poškodovala golen leve noge.

Dušan Prole, valjarna — pri menjavi številka za žigosanje mu je gredica poškodovala prstanec leve roke.

Vinko Kotnik, čistilnica — pri avtogennem rezanju livnega sistema je dobil tujek v desno oko.

Rajko Črešnik, kovačnica — pri nalaaganju kvadratnih palic na žarilni peči mu je palica stisnila sredinec desne roke.

Cvetko Slemenšek, topilnica — med pihanjem kisika v peč ga je tekoče jeklo, ki je brizgnilo iz peči, opeklo po levi nogi.

Radivoj Koren, topilnica — pri jemanju vzorca tekočega jekla mu je to brizgnilo za rokavico ter ga opeklo.

Jože Cvetnič, skupne službe enote I — pri naravnavanju vilic na viličar mu je na poledenelem cestišču spodrsnilo ter si je pri padcu poškodoval golen desne noge.

Anton Čapelnik I., livarna — med vzpenjanjem na podest, kjer naj bi opra-

vil centriranje ponovce nad formo, stalinina in žlindra izpodrinili opeko na ponovci ter ga opekli po podlahti in komolcu desne roke.

Andrej Čekon, livarna — pri sestopu z livarskega okvira si je zvinil gleženj desne noge.

Franc Šmit, kovačnica — pri brušenju osi z zračnim brusilnim strojem mu je os zaradi prevelikega pritiska ob brusilno ploščo zdrsnila, pri čemer si je obrusil palec desne roke.

NAČRT VAJ IN PREDAVANJ ZA L. 1974

Vsako spreminjanje tehnološkega procesa dela v tovarni da nam gasilcem dodatne naloge na področju preventive in strokovnega izpopolnjevanja na novih sodobnih napravah po obratih. Zato smo si člani gasilskega društva železarne Ravne zadali nove naloge. Sestavili smo plan vaj in predavanj za leto 1974. Upravni odbor društva poziva člane gasilske organizacije, naj se udeležijo predavanj in vaj, ki so razvidna iz plana. Le tako lahko računamo na uspeh pri morebitnem požaru ali nesreči. Januarska predavanja so bila že izvedena.

Zimski čas: I. del

1. Januar:

- Predavanje o najbolj nevarnih objektih v ŽR
- Predavanje o gasilski zakonodaji

2. Februar:

- Predavanje o napravah butan-propan
- Elektrotehnika — predavanje

3. Marec:

- Prva pomoč v gasilstvu

Letni čas: I. del

- vaja: 2. 4. Seznanjanje članov z gasilskim orodjem in orodnimi vozili — vodi tovariš VGC Leskovšek Jože
- vaja: 9. 4. Predavanje in ogled požarno nevarnih objektov v ŽR, vodi tov. VGC Vališer Vlado
- vaja: 16. 4. Ogled vodnih razmer v ŽR, vodi: tov. GC Pušpan Jože
- vaja: 23. 4. Ogled butan-propan naprav v ŽR, vodi tov. GC Rotar Franc
- vaja: 30. 4. Vaja tridelnega napada v lo-gu, vodi tov. GC I. Lah Jože

Babica Zima

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. XII. 1973 do 20. I. 1974

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
Sprejeti delavci					
1.	Barl Vladimir	16. 7. 1951	KV livar	livarna	iz JLA
2.	Breznik Franc	13. 5. 1958	NK delavec	el. rem. j. t.	prva zaposlitev
3.	Brežnik Milan	5. 3. 1952	NK delavec	jeklovlek	iz JLA
4.	Cegovnik Marija	8. 8. 1944	NS	AOP	prva zaposlitev
5.	Kac Drago	14. 9. 1947	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
6.	Kocen Franjo	8. 10. 1953	KV kovač	kovačnica	iz JLA
7.	Kovačec Darinka	20. 3. 1955	NS	prodaja en. I.	iz druge delovne organizacije
8.	Krivograd Marija III.	3. 7. 1954	NK delavec	mat. sl. en. II.	prva zaposlitev
9.	Mak Vladimir	28. 6. 1951	PK strugar	obrat pnevmatskega orodja	ponovna zaposlitev v ŽR
10.	Mravljak Terezija	8. 10. 1955	NS	AOP	prva zaposlitev
11.	Napotnik Martin	1. 11. 1953	PK livar	livarna	iz JLA
12.	Ošlovnik Viljem	20. 5. 1953	KV strugar	obrat strojev in delov	iz JLA
13.	Pečnik Stefan II.	2. 12. 1952	PK valjavec	valjarna	iz JLA
14.	Pšeničnik Anton	9. 1. 1957	NK delavec	centralna del.	prva zaposlitev
15.	Rudl Peter	29. 6. 1952	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
16.	Satler Damjan	14. 7. 1953	PK rezkalec	centralna del.	iz JLA
17.	Sudar Milan	23. 5. 1945	KV ključavničar	strojni obrat	iz druge delovne organizacije
18.	Škratek Jurij	29. 3. 1953	KV valjavec	valjarna	iz JLA
19.	Stifter Zofija	23. 4. 1955	NSS	kadrovska služba	prva zaposlitev
20.	Tratnik Anton	19. 5. 1951	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
21.	Uršnik Jožef	3. 2. 1951	NK delavec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
Odjavljeni delavci					
1.	Aleksovski Jordan	16. 1. 1953	KV ključavničar	valjarna	samovoljna zap. dela
2.	Delopst Franc	4. 9. 1944	NK delavec	valjarna	na lastno željo
3.	Ekart Rudolf	11. 6. 1953	NK delavec	valjarna	samovoljna zap. dela
4.	Gaberšek Alojz	19. 6. 1918	KV zidar	oddelek za novogradnje	starostna upokojitev
5.	Glinšek Zofija	14. 5. 1951	NK delavec	skupne službe enote II.	samovoljna zapustitev dela
6.	Jakob Franc	4. 8. 1919	PK kovač	kovačnica	invalidska upokojitev
7.	Jauk Avgust	19. 3. 1919	PK topilec	VNS	invalidska upokojitev
8.	Kac Drago	14. 9. 1947	NK delavec	valjarna	dana odpoved
9.	Kveder Vida	13. 5. 1925	NK delavec	kontrola kvalitete	invalidska upokojitev
10.	Paradiž Ivan	21. 4. 1951	PK zidar	gradbeni remont	samovoljna zapustitev dela
11.	Repnik Ljubomir	23. 3. 1949	NK delavec	obrat ind. nožev	samovoljna zapustitev dela
12.	Sedar Andrej	9. 10. 1946	VK delovodja	strojni obrat	dana odpoved
13.	Verovnik inž. Rudolf	28. 9. 1946	strojne stroke VSS inženir strojništva	PD enote I.	dana odpoved

Izobrazba — kvalifikacija

Sprejeti delavci		Odjavljeni delavci	
1 KV livar	1 PK livar	1 VSS inženir strojništva	1 PK kovač
1 KV kovač	1 PK valjavec	1 VK delovodja strojne stroke	1 PK topilec
1 KV strugar	1 PK rezkalec	1 VK ključavničar	1 PK zidar
1 KV ključavničar	1 NSS	1 KV zidar	6 NK
1 KV valjavec	3 NS		
1 PK strugar	8 NK		

6. vaja: 14. 5. Vaja, tridelni šolski napad, taktična vaja in redne vaje, vodi tov. GČ Papež Hinko
7. vaja: 7. 5. Vaja večjega obsega v ŽR, sodelovanje s poklicno gasilsko četo železarnice
8. vaja: 21. 5. Vaja s kombiniranim vozilom in delovanje kemične pene. Vodi tovariš GPC Skitek Ignac
9. vaja: 28. 5. Vaja z drsalnim prtom s sodelovanjem GD Mesto Ravne, vodi tov. GČ Pirtovšek Slavko
10. vaja: 3. 6. Taktična vaja in tridelni napad v logu, vodi tov. GČ I. Lah Jože
11. vaja: 10. 6. Vaja z gasilskimi lestvami pred gasilskim domom, vodi tov. GČ I. Anželak Ivan
12. vaja: 18. 6. Vaja reševanja iz gorečega območja z dihalnimi aparati in azbestno obleko, vodi tov. GPC Škegro Zvonko
13. vaja: 25. 6. Razgibalne vaje na TRIM stezi v Kotljah, vodi GPC Gostenčnik Vinko

Letni čas II. del

14. vaja: 3. 9. Priprava za požarno varnostni teden, vodi tov. GČ Turjak Franc
15. vaja: 10. 9. Šolska vaja, tridelni napad, redne vaje, vodi tov. GPC Robin Niko
16. vaja: 17. 9. Reševanje z vrvmi, vezanje vozlov, samoreševanje z vrvmi, vodi GČ Repnik Franc
17. vaja: 24. 9. Vaja v ŽR, požar v mehansko predelovalnih obratih, stara hala, vodi tovariš GČ Krajnc Maks

18. vaja: 1. 10. Šolska vaja, tridelni napad, delo z osebnim orodjem v akciji, vodi GČ Kamnik Ivan
19. vaja: 8. 10. Rokovanje z ročnimi gasilskimi aparati in njih uporaba, vodi GČ Hočevnar Ivan
20. vaja: 15. 10. Pregled orodja, čiščenje gasilskih prostorov, vodi tov. GČ I. Lah Jože
21. vaja: 22. 10. Vaja v ŽR. Obramba pred požarom na skladiščnih objektih na železniški postaji, vodi tov. GČ Turjak Franc
22. vaja: 29. 10. Zaključna vaja večjega obsega v ŽR s sodelovanjem gasilske poklicne čete Železarnice Ravne.

Zimski čas II. del

4. november:
- a. članski sestanek
- b. predavanje butan-propan v gospodinjstvu
5. december:
- Motoroznanstvo:
- a. delovanje gasilskih črpalk
- b. delovanje bencinskih motorjev
- Opomba: Predavanja v zimskih časih se začno ob 16. uri, vaje v letnih časih pa ob 17. uri.

Dve pomladni

Pri pomladi je najlepše to, da pride, ko jo najbolj potrebujemo.

Pomlad je tisti letni čas, v katerem mladeničeva domišljija sluti tisto, na kar je dekleta mislilo vso dolgo zimo.

*

Točnost je sposobnost oceniti, za koliko se bo drugi zamudil.

*

Piti brez žeje in vsak čas ljubiti je vse, kar zna človek več od živali.

*

Preračunljive ženske postanejo tečne, spodobne pa dolgočasne.

Wilde

Iz Allgäua

Trikrat slabo jesti je tudi post.

Čas je

Fontanelle je malo pred smrtjo rekel: »Čas je, da se umaknem, ker začenjam videti stvari takšne, kakršne so.«

Težko vprašanje

- Dedek, ali pridejo levi v nebesa?
- Ne, moj mali!
- Ali pride kaplan v nebesa?
- Seveda!
- Kaj pa, če lev požre kaplana?

Da bo lepši

ZVEZE UKV V OBČINI RAVNE

V današnjem tempu življenja si ne moremo zamisliti dela brez napredka tehnike v delovnih organizacijah, pa tudi v gasilskih in reševalnih službah, zato se tudi v naši občini trudimo, da ne bi zaostajali, posebno na področju UKV zvez.

Pred leti se je na Ravnah opremila reševalna služba s temi napravami za čim boljše in sigurno zvezo med centralo in rešilnim avtomobilom.

V obdobju zadnjih let pa se je z UKV opremila tudi poklicna gasilska enota železarn Ravne. Namen je enak — čim hitreje pomagati človeku v sili.

Ne moremo si več zamisliti rešilnega avtomobila brez teh zvez.

Rešilni avtomobil se npr. vrača iz Slovenj Gradca na Ravne. Medtem pa se je v Dravogradu zgodila prometna ali delovna nezgoda in ponesrečeni potrebuje hiter prevoz v bolnišnico.

Ce ne bi imeli rešilni avtomobili UKV zvez, bi avto lepo odpeljal mimo Dravograda na Ravne na sedež reševalne, tako pa mu dežurni v centrali prek UKV zvez takoj sporoči naročilo za morebiten prevoz.

Poklicna gasilska enota železarn Ravne ima v svojih avtomobilih fiksne ali prenosne UKV aparate. V primeru požara ali delovne nezgode se prek teh usmerja ali pa vodijo sami gašenje ali reševanje človeških življenj.

Gasilska služba v železarni deluje na preventivnih kakor tudi operativnih akcijah po tovarni. Vsaka izmena šteje dva poklicna gasilca, ki opravljata obhode po obratih železarn.

Gasilec, ki je na obhodu po tovarni, je opremljen s prenosnim UKV aparatom. Če v tovarni nastane požar ali pa se zgodi delovna nezgoda, dobi dežurni v gasilskem domu sporočilo prek telefona. Ta potem prek telefona oz. UKV zveze obvesti gasilca, ki je v tovarni, da je v tem delu tovarne nastal požar. Le tako lahko po čim krajši poti prispe gasilec na kraj požara in prične z gašenjem in reševanjem. Kolikor se požar širi in je en gasilec premalo, pokliče pomoč preko prenosnega UKV aparata v gasilski dom, dežurni pa poziv posreduje naprej celi enoti ali s sireno kraju.

V zadnjem obdobju v železarni deluje tudi tehnična dežurna služba. Da bi tudi ta služba delovala učinkovito, ima UKV zveze z drugimi službami v tovarni. Na Ravnah imajo UKV zveze seveda tudi uslužbenci javne varnosti.

Franc Rotar

Za pustne dni

Postna

»Po postu nikar ne planite po jedeh! To ni zdravo,« je posvaril neki žid svojo družino. »Počakajte deset minut!«

Iz šolske naloge

Na planini smo dobili sir, kruh in hladno mleko.

Ce je naš učitelj hotel dobiti kaj toplega, je šel k planšarici.

Pri mesarju

»So ti možgani sveži?« je vprašala stranka.

»Kot rosa,« je odgovoril mesar. »Včeraj so še mislili.«

Meščani

Meščanska družina je šla za vikend v gozd.

»Oče,« je vprašal sinček, »ali imajo borovnice noge?«

»Ne.«

»Potem sem pa hrošča požrl.«

NAŠI UPOKOJENCI

Alojz Gaberšek, roj. 19. junija 1918, v železarni od 1. septembra 1945 dalje, nazadnje v oddelku za novogradnje kot gradbeni nadzornik. Star. upokojen 31. decembra 1973

Vida Kveder, roj. 13. maja 1925, v železarni od 15. julija 1966 dalje v kontroli kakovosti kot čistilka. Inval. upok. 31. decembra 1973

Avugst Jauk, roj. 19. marca 1919, v železarni od 26. avgusta 1947 s prekinitvijo, nazadnje v oddelku za varstvo družbenega premoženja kot vratar. Inval. upok. 15. januarja 1974

Franc Jakob, roj. 4. avgusta 1919, v železarni od 9. januarja 1951 dalje, nazadnje v kovačnici kot brusilec. Inval. upok. 31. decembra 1973

LEMBKEJEV CINIČNI SLOVAR

Iluzija je stvar, ki jo izgubi moški istočasno kot lase in zobe.

Inflacija je način, kako razpoloviti bankovce, ne da bi ga raztrgali.

Islandija je otok, na katerem se vrelcem kolea.

Novinarji so pisatelji, ki pišejo na sneg.

Plešec je človek, ki se češe s krpo.

Otrok je bitje, ki večinoma sedi med odraslim in televizorjem.

Pametni živijo od neumnih, neumni pa od dela.

Sosed je človek, ki vrne lopato za sneg, ko si pride izposodit koso.

Hitre zveze

Foto: V. Vališer